

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nebrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 2-50, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem D
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Največji problem
našega časa

Je gotovo ta, kako urediti odnos med delom in kapitalom ali konkretno rečeno, med delavstvom in podjetniki. Če se to vprašanje kolikor koli zadovoljivo ne reši, je samo vprašanje bližnje prilike, n. pr. ponovnega oboženega svetovnega konflikta, da se sproži svetovni prevrat, to se pravi, popolna boljševizacija Evrope in drugih delov sveta. Ker to gotovo ni v interesu kulture, ki je kolikor toliko v zelo bistvenih pogledih še vedno skupna tako pridobitnemu meščanstvu kakor delavstvu — vsaj v evropski krščanski kulturni sferi — zato je sporazumna rešitev socialnega vprašanja skupna naloga vseh.

Pravkar zboruje v Ženevi mednarodna konferenca dela. Iz razprav je videti, da tako podjetniki kakor zastopniki delavstva, med katerimi so i voditelji marksistične in krščansko-socialistične internacionale (predstavnik Labour-party spadajo idejno k slednji) uvidevajo neobhodno potrebo vzajemnostne ureditve medsebojnega razmerja. Medtem pa, ko kažejo zastopniki delavstva veliko uvidenost, širokoprudnost in smisel za obči blagor, se velekapital žal slejkoprej ne more odtrgati od svoje čisto razredne in gospodovalne miselnosti, dasi je pripravljen na koncesije. Toda, če kdo smatra socialnopolitični napredek za »koncesijo«, ta pač ne doprinese k pravilni rešitvi tega vprašanja.

Treba je uvideti, da se to vprašanje absolutno ne da rešiti na podlagi današnjega kapitalističnega produkcijskega sistema. Treba je, da se družba pojmuje solidaristično, v smislu krščanske morale, treba tudi, da se odnos med delom in kapitalom reši mirno z vzajemnim prizadevanjem obeh danes obstoječih razredov, toda to se nikakor ne pravi, da se more rešiti na bazi modernega kapitalizma. Nikakor ne! Kapitalizem mora svoj gospodarski sistem, ki je nemoralen in gospodarsko končno za vse poguben, žrtvovati in zamenjati z drugim, kakor ga terjata krščanski socializem.

Moderni kapitalizem treba vzeti tak, kakršen konkretno je. Kot tak je sistem v svrhu čim večjega denarnega pridobitka, ne pa kritja pametnih potrebščin vseh in vsakega brez izjeme. Njegove posledice so: razdrobitev, porazredjenje, sovražna ločitev družbe, formalna politična svoboda in demokratična enakost pri dejanskem suženjstvu milijonov, ter neomejeni konkurenci, v kateri slabšji vedno podleže; neusmiljeno izkoriščanje ter osredotočenje kapitala, ozir. proizvajalnih sredstev v par rokah. Moralne posledice kapitalizma so pa strahotne, pomislimo le na izrabljanje in ugonabljanje ženske! Kapital je anonimen in ne pozna nobene moralne odgovornosti. Če kdo pravi, da je kapital pametna racionalizacija, smotrenost in eksaktnost, ne pomisli, da so to le sredstva v namen, ki je nemoralen in socialno kvaren: množenje dobička imejiteljev kapitala na račun neplačanega dela delavcev. Tudi satan je za svoje slabe namene kar največje racionalen, smotren in eksakten. Sicer pa racionalizacija gospodarstva po kapitalizmu nikakor ni pametna, ako nečemo smatrati za pametno to, da velika večina današnjega človeštva trpi pomanjkanje in le manjšina uživa sadove njenega dela; da sicer danes angleški rudarji ne nosijo več verige okoli vratu kakor pred 100 leti, da pa na severnem Japonskem tisoče in tisoče žensk in otrok rije v rudnikih v zemljo kleče in leže (vsak dan 16 ur) v šahtih, ki so le pl metra visoki, plače pa dobijo za eno skledo kuhanega riža; ali da 20.000 šlezjskih rudarjev iz rudnikov, ki zavoljo svoje globoke lege niso več dobičkonosni, prinese svoji številni družini na teden celih 21 mark zaslužka! Nemški pomočnik, fevdalnemu gospodu podložni kmet, laški urarski delavec, angleški barvar itd. srednjega veka so bili v primeri z modernim proletarcom sijajno plačani in vrh tega oskrbljeni za celo življenje, kajti take brezposelnosti in brezposelnosti kot je pod modernim kapitalizmom na svetu nikoli ni bilo! V »evropski velekratarski republiki« je bilo koncem XVI. stoletja v mestu Benetkah, ki je takrat imelo 90.000 prebivalcev, vsega skupaj ne več kot kakih 300 revežev, ki so pa dobivali bogato miloščino in jim ni bilo treba spričo velikopotezno organizirane javne karitete umirati v kolibah ali kar na cesti (kakor se zgodi danes dostikrat v Londonu). Slavopevci kapitalizma se sicer bahajo, da njihov »racionalni« pro-

Vsi radikali za enotnost kluba

r Belgrad, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Na svoji poslednji seji je radikalni klub med drugim sklenil, da se izvoli poseben klubski odbor, ki bo razpravljal o vseh tekočih zadevah, ki se tičejo stranke in strankinih organizacij. Vladi nasprotno časopisje je pričelo zadnje dni zopet z veliko kampanjo, češ da pride v radikalnem klubu pri tej priliki zopet do novih nesporazumov in morda celo do razcepa. Kakor vedno, tako so tudi te napovedi protivladnega časopisja brez vsake podlage.

Na današnji seji se je to vprašanje postavilo na dnevni red. Sejo je otvoril klubov predsednik Velja Vukičević. Takoj je dal besedo poslancu Mihajloviču, ki je dejal, da je treba izvoliti 47 članov za ta klubov odbor, to je toliko, v kolikor okrajih je NRS dobila mandate. Vseh volivnih okrožij je 52, NRS ni torej dobila mandatov v petih okrožjih. Ta odbor bo imel precejšnje in težavno delo. Vendar je v interesu enotnega nastopa potrebno, da se to izvrši. Pozneje se bo ta odbor že sam zmanjšal. Predlaga, da se vse izvrši sporazumno in prijateljsko.

Senzacionalen je bil nastop bivšega ministrskega predsednika Nikole Uzunovića, ki je dosedaj veljal kot eden glavnih boriteljev proti predsedniku vlade in kluba. Ta predlog pozdravlja in tudi ta način dela v klubu. Pozdravlja duh solidarnosti in prijateljstva. Pravi, da je potrebno, da se v vseh zadevah tako prijateljsko in sporazumno razgovorijo v klubu. Odločno pobija vse vesti o nekaki razdvojenosti v NRS. Mnenja so sicer lahko različna, enotnost pa je zagotovljena. NRS je enotna in solidarna. Zato je tudi močna.

Dr. Laza Marković je dejal, da se bo večina članov tega odbora izvolila soglasno. V nekaterih krajih, kjer je bilo več radikalnih mest, bo potreben sporazum. Po njegovem mnenju je najbolje, da so tisti okraj, v katerih je bilo več list, v tem odboru zastopani po tistem poslancu, ki je dobil največ glasov pri volitvah.

Predsednik vlade je mnenja, da se danes izvolijo samo tisti poslanci, ki so se izvolili soglasno. Za okraje pa, kjer je več list, pa naj bi se vršile volitve zastopnikov na jutrišnji seji. Tudi ta predlog je bil sprejet. Izvolilo se je 35 članov klubovega odbora soglasno. Med njimi so najuglednejši zastopniki NRS vseh struj. Za 12 članov se bodo vršile volitve jutri.

Tudi današnja seja NRS kluba je pokazala, da je klub v vseh načelnih vprašanjih soglasen in enoten in da so vse vesti o razcepljenosti brez vsake podlage. Današnja seja je ponovno dokazala, da je ves NRS-klub za vlado.

Skupšino hočejo osmešiti

r Belgrad, 13. junija. (Tel. »Slov.«) Skupšinske seje postajajo vedno bolj monotone in neobiskane. Pribičević s svojo družbo nadaljuje obstrukcijo s tem, da vsak dan stavlja iste opombe k zapisniku in da vsak dan isto govori k poslovanju. To postaja tako dolgočasno, da niti Radičevi poslanci ne marajo več poslušati svojih voditeljev. Današnji popoldanski seji so prisostvovali samo Radič in Pribičević s svojo ožjo družbo in prirejali aplavze svojim govornikom.

Na današnji seji je vodil tajniške posle tajnik Bedjanič. Zapisnik prejšnje seje je prečital v slovenskem jeziku. Kljub temu Ivan Pucelj (SHS) ni bil zadovoljen s tem zapisnikom, češ da je to samo prevod srbskega, da pa ni slovenski original. Ker so taka zavijanja seveda brezpredmetna, je večina Puceljevo pripombo zavrnila. Drugo pripombo je podal Dr. Ljubič (HSS), ki je, kakor na večerjšnji seji, tudi danes protestiral proti temu, da se Halid beg Hrasnica še vedno imenuje z begom. O priliki njegovega govora je Stjepan Radič ponovno pričel grmeti proti cincarjem. Na to je dobil odgovor: »Živel cigan!« Poslanec Kobasica je s tem meril na to, da naj bi bil Stjepan Radič ciganskega pokoljenja. Radič tega se je Stjepan Radič silno razburil in pričel kričati: »Sram naj vas bo! Jaz sem Hercegovac po dedu. Budaio! Lopov! Zaniharnež! Itd.« Tajnik Bedjanič je tudi to Dr. Ljubičevu opombo odklonil, češ da je glavni volivni odbor sprejel ime Halid beg Hrasnica. Verifikacijski odbor je to potrdil. Z ozirom na to je pripomba brezpredmetna.

K zapisniku je govoril tudi Stjepan Radič in filozofiral o latinici in cirilici in o hrvatskem jeziku ter dejal, da je ustava najlepše rešila to vprašanje s tem, da je uveljavila naš enoten srbo-hrvatsko-slovenski jezik. Mi imamo en jezik. Imamo pa tri redakcije tega jezika. In sicer po Radičevem; bolgarsko, srbsko in hrvatsko. Zahteva, da se v tem smislu vodijo tudi zapisniki. Radiču odgovarja predsednik, da je itak odredjeno, da se skupščinski zapisniki vodijo v slovensščini in v hrvatsko-srbskem jeziku, in sicer menja je v latinici in cirilici.

dukejski sistem danes redi 300 milijonov ljudi v Evropi več nego srednjeveška stanovska država, ne pomislijo pa, kako redi! To se pravi tako, da je velik del teh ljudi komaj nasičen in oblečen ter da silo pod streho in vsak dan v nevarnosti, da še to golo življsko eksistenco po kakih produkcijski krizi izgubi! (Dr. Evgen Kogon: Der Ständestaat des Solidarismus, Hochland, april, maj, juni 1928.)

To so dejstva, proti katerim ni argumentov. Važno je obnoviti v Evropi krščanskega duha. Seveda ne izda ničesar, ako bi se samo duh n. pr. posameznega podjetnika v krščanskem smislu prenovil. Sistem, po katerem in v katerem dela in mora v sedanjih razmerah delati, ako hoče ostati sposoben za konkuren-

Pribičević tudi danes protestira proti zapisniku radi tega, ker je v njem zapisano, da so seji prisostvovali vsi ministri. Pribičević pa pravi, da to ni res, ter zahteva, da pride v zapisnik cela izjava pravosodnega ministra. Minister Grol ironično vzdikne: »Predložite nujen zakonski predlog.« Pribičević: »Vam so potrebni orožniki, ne pa zakonski predlogi.« Med Pribičevićevo govorom je opozicija po svoji stari navadi zopet vložila zahtevo, da se izvrši poimensko klicanje poslancev, da se ugotovi, ali je kvorum. Po klicanju se je ugotovilo, da je navzočih 231 poslancev. Nato so se Pribičevićeve opombe odklonile.

Precej živahnosti je v skupščini vzbudil s svojim govorom poslanec Puniša Račič, ki je dejal, da je pri pregledovanju zapisnika prišel do prepričanja, da je narodna skupščina izgubila svojo potrebno resnost. Po njegovem mnenju bi bilo treba, da skupščina sprejme predlog, da se naša država imenuje Velika Srbija. To svojo zahtevo je nato utemeljeval in končno ob burnem smehu vse zbornice branil cincarje. Končno je zahteval, da se zapisniki vodijo samo v cirilici in v čistem srbskem jeziku. Tajnik Bedjanič je odklonil tako zahtevo in večina istotako. O kršitvi poslovnika je govoril tudi poslanec Vilder (SDS).

Nato se je prešlo na dnevni red. Prvi je govoril Stjepan Radič, in sicer po svoji stari navadi o vsem mogočem nad dve uri. Po njegovem govoru se je seja prekinila in nadaljevala popoldne ob 5. uri. Prvi je govoril Mletič (SDS) o obtožnici. Za njim so govorili še nekateri poslanci, nakar se je seja zvečer ob 9. uri prekinila in se nadaljuje jutri.

Koliko so vredne obtožbe

r Belgrad, 13. jun. (Tel. »Slov.«) V uvodniku govori »Samouprava« o obtožbah, ki jih je KDK nedavno predložila, in pravi, da je ravno dejstvo, da so sledile obtožbe proti bivšemu pravosodnemu ministru Subotiču, notranjemu ministru dr. Korošcu in proti bivšemu prosvetnemu ministru in sedanjemu skupščinskemu predsedniku dr. Periću druga za drugo, dokaz, kako je te obtožbe jemati. Pa

co, mu ne dovoli voditi podjetja na moralnih osnovah, ker bi sicer bil uničen. To je žalosten fakt, ki se ne da utajiti. Kaj tedaj storiti? Se vsteti v duhu krščanstva k skupni mizi in sporazumno izgraditi nov socialni in stanovski proizvodni sistem, v novem duhu ustvariti novo formo, demontirati razredno miselnost, najprej tam, kjer je nastala v kapitalističnem razredu, ki mora svojega duha in svoj sistem brez ostanka žrtvovati, kajti med izkoriščevalnim sistemom kapitalizma in solidarističnostonovskim zamislom krščanskega socializma ni srednje linije. To bi bilo contradictio in adiecto, nasprotje samo v sebi.

V tem duhu na skupno delo, če nočemo razpada Evrope.

tudi, če se upošteva, na kak način KDK sploh nastopa v skupščini, kakor tudi neposredni povod za vložitev teh tožb, je več kot jasno, da so te obtožbe daleč od tega, da bi se bile vložile zaradi tega, da bi se ministri v resnici poklicali na odgovornost zaradi morebitnih kršitev zakona. Pač pa so se vložile predvsem zato, da služijo za motenje skupščinskega dela. Te obtožbe so neresne. Ravno dejstvo, da je opozicija celih deset dni preprečevala, da bi prišla njena obtožba proti dr. Subotiču na dnevni red, je njajasniji dokaz tega njenega dela. Zato pravi »Samouprava«, da pozna močno razvito politično zavest našega ljudstva in je zato prepričana, da bo dalo opoziciji zaradi njenega izgračkanja z najvažnejšimi stvarmi dostojen odgovor.

Dr. Kavčič je sam prosil

r Belgrad, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji finančnega odbora sta se soglasno sprejeli dve točki dnevnega reda, in sicer predlog Sečurova o kontroli uporabe dolarškega posojila ter predlog radi povišanja materialnih izdatkov za sodišča na Hrvatskem. Pri tej priliki je dr. Žerjav med sejo poročal, da je bil dr. Kavčič, dosednji načelnik v pravosodnem ministrstvu, prestavljen iz Belgrada v Ljubljano, češ, da je proti njemu rovaril poslanec Smodej. Poslanec Smodej je nato javno očital laž v narodni skupščini in ovrgel Žerjavove podatke. Pravosodni minister Vujičić je v polni meri potrdil Smodejeve trditve, da je dr. Kavčič sam prosil za mesto višjega sodnega svetnika v Ljubljani in da je bil tudi za to imenovan. Odločno pa zavrača Žerjavove trditve, da bi pri dr. Kavčičevi premestitvi bili igrali vloge kakoli politični motivi. Ta krepka izjava pravosodnega ministra, ki je ovrgla tudi dr. Žerjava, je naredila globok vtis v finančnem odboru in ponovno dokazala, kakih sredstev se poslužuje voditelji KDK. Poslanec Smodej je dobil polno zadoščenje.

Hujskanje samostojne stranke

Samostojni predlagajo občinskim odborom neko resolucijo v podpis, češ, da namestila vlada povišati trošarine, ukiniti prosto žganjekuho za domačo perabo. Po dobljenih vestih v finančnem ministrstvu sporočamo, da je sestavljen načrt novega trošarskega zakona, v katerem bi se naj trošarina na vino in žganjekuho plačevala v vsej državi, in ne samo v krajih izven Srbije in Črne gore. Na ukinjenje proste žganjekuhe, na prijavo vina itd. pa nihče ne misli. Sicer pa se mora načrt predložiti ministrskemu svetu, ki ne bi nikdar sprejel zakonskega načrta, ki bi poviševal bremena, še manj pa, da bi tak načrt prišel v finančni odbor. V tolažbo Pucelja in pristašev moramo ugotoviti, da so samostojni demokrati in samostojenci, ko so bili v vladi, predlagali povišanje državnih bremen in za te predloge glasovali. Dočim pa SLS, odkar je v vladi, leto za letom znižuje težka bremena in se bori za gospodarski napredek ljudstva.

Zagreb se obotavlja

č Zagreb, 13. jun. (Tel. »Slov.«) V Zagrebu ni moglo priti do skupne resolucije raznih skupin v zagrebškem občinskem svetu proti neftunskim konvencijam. Zato je bil zagrebški župan Heinzel mnenja, da naj se zborovanje ne vrši. Na pritisk načelnikov strank pa je potem odredil, da bo jutri protestno zborovanje. Ker stranke glede resolucije niso složne, je verjetno, da bo prišlo na zborovanju do hudih preprirov. — Dr. Zrelca, novega velikega župana, so vsi krogi v Zagrebu brez ozira na stranke sprejeli z velikimi simpatijami, ker je znan kot izvrsten uradnik. Bil je že enkrat veliki župan.

Drobne vesti iz Belgrada

Francoski poslanik Dard je danes obiskal zunanega ministra Marinkovića in se z njim dolgo razgovarjal v zvezi z bližnjo konferenco male antante.

V soboto in nedeljo se vrši glavno letno zborovanje Glavne zadržne zveze. Letošnje zborovanje bo značilnejše od dosedanjih, ker se bo na njem razpravljalo o važnih zadevah, o napredku zadržništva in o gospodarstvu.

Popusti ob orlovski slavnosti

r Belgrad, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Prometno ministrstvo je odobrilo za orlovske slavnosti v Ljubljani sledeče ugodnosti: Za orlovske telovadce 75 odstotkov popusta, za vse ostale udeležence pa 50 odstotkov na vseh progah državnih železnic.

¹ Labour-party je pred dnevi sklenila ostri protest zoper preganjanje katoličanov v Mehiki in vzela v roko strumnejše organiziranje irskega delavstva čisto v sporazumu s katoliki.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. V kakršni koli obliki pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe iscejo

Prodajalka
izurjena v mešani stroki, želi mesta za takoj ali pozneje. Položi tudi 10 tisoč Din kavcije. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Poštena 5378«.

Žganjekuhar
popolnoma vešč kuhanja, horovničarja, tepkovca, brinjeva in slivovke, se išče za takoj. - Ponudbe na: Poštni predal 142 - Ljubljana.

Službo določa

Gospodarskega pristava
strokovno naobrazenega, neozženega, išče vlastelinstvo Zajeda. Pojasnila: Zagreb, Lisinska 1.

Dekle
staro 16-18 let se išče kot služkinja, ki bi po možnosti spala doma. - Naslov pove uprava pod št. 5420.

Kovaški pomočnik
se sprejme. Znati mora dobro konje kovati, sprejme se tudi učenec pri Anton Gregl, kovaški mojster, Celje, Ljubljanska cesta.

Kleparskega pomočnika
izvežbanega v galanterijski in stavbeni stroki, sprejme takoj podjetje izven Ljubljane. Pogoji: starost pod 30 let in popolna izvežbanost. Naslov pri upravi pod št. 5312.

Dva vajenca
s primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj trgovina z železnino Breznik & Fritsch v Ljubljani.

Služkinjo
pridno, pošteno, zdravo, 25-35 let, ki zna kuhati in opravljati vsa druga hišna dela in ima večletna izkušenstva, sprejme tričlanska družina. - Nastop takoj ali do 1. julija, plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 5397.

Pouk

Učitelj za ruščino
iščem. - Ponudbe na upravo »Slovenca« z navedbo honorarja pod »Ruščina«.

Gospodične učiteljice!
18. junija pričetek tečaja v prirojanju vse damске garderobe za gg. učiteljice. Pouk separiran. Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19.

Zasluzek

Šiviljo
iščem za perilo, katera prevzame delo na dom. Naslov v upravi lista pod št. 5416.

Zastopnike
za prodajo drž. srečk na obroke, iščem. Sijajni, brezkonkurenčni zaslužek. Razen izdatne provizije še »posebno fiksno nagrado« za gotovo količino srečk. - Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25.

Vnajem

Trgovino
dobro idočo, z mešanim blagom, oddam za več let v najem. - Promet 70.000 Din mesečno. Naslov v upravi pod 5313.

Mizarju
oudam prostor za delavnico. - Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska 73.

Objave

Izjavljam,
da nisem plačnik za dolgov, ki bi jih napravila moja žena Franciška na moje ime. - Prihavec Leon, Krsnikova 3.

Kupimo

Srne
kupi in plačuje najboljšo ceno Fr. Slamič, mesarija, Ljubljana, Gosposvetska cesta.

Vinski kamen
kupi po najvišjih cenah. - Ed. Suppanz, Prištava, Slovenija.

Stanovanja

Stanovanje
v Zadobrovi 32, 10 min. od postaje D. M. Polje, soba in kuhinja, se odda.

Dve sstanovalki
se sprejmeta. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 5330.

Stanovanje

išče za takoj tričlanska družina: 2 sobi, kuhinja s pritlikinami, in sicer v St. Vidu, Dravljah ali Zg. Šiški. Naslov: Anica Zgur, Mengeš pri Kamniku.

Soba

s posebnim vzhodom, meblirana, na prijaznem kraju, 5 minut od kolodvora, se s 16. junijem ali 1. julijem t. l. odda mirnemu gospodu ali dami. - Ponudbe pod »Vila R« na upravo lista.

Prodamo

Po nizki ceni
prodam nemške leporelovne in poučne knjige, Ljubljanski Zvon (1901-1926), gramofon s ploščami, višee medeno svetilko. Naslov v upravi pod: »Razno«.

Pozor peki!
Delilni stroj, nerabljen, naprodaj. Sv. Petra cesta 41, Ljubljana.

Pisalni stroj
»Mignon«, prodam. Vprašati orožništvo Škocjan pri Mokronogu.

Radioapar
Polyhet 7 (za okvirno anteno), komplet, se prod. - Poizve se v upravi pod št. 5444.

Vina, 24 hl
najfinejših vrst Silvanca, Veltlinca, Rizlinga - se prod. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5151.

Pri nakupu
cimenta Trbovlje in vse železnine, se priporoča tvrdka A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta.

Orehova jederca

prodaja, dokler traja zaloga, kilogram po 24 Din, tvrdka PETER ŠETINA, Radeče pri Zid. mostu.

10 hektov vina
se prod. Cena Din 4.50 za liter. Vpraša se Jernejeva cesta 8, pritličje, Spodnja Šiška.

Obrt

Posredovalnica za služkinje

V Marijinem domu, Kotnikova ulica 8, je otvora »Poselska zveza« s 1. junijem posredovalnica za služkinje. Cenjene gospe se v ljudno opozarjajo, da bodo dobile tam najlažje služkinje, ker je tam obenem tudi zavetišče za služkinje. Posredovalnica za gospe 10 Din.

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni v Jugoslaviji: Tovarna motovza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Komisijska zaloga: Franc Palme, Ljubljana, Gosposvetska c. 7; Celje, Cankarjeva 7 in Maribor, Koroška 8.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Razno

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in pleskano stanovanje, katero naj Vam preskrbi tvrdka Josip Marn, Dunajska cesta 9, pleskarska in slikarska delavnica.

Kupim rabljene, dobro ohranjene

mizarske stroje

Ponudbe na upravo pod »Mizarski stroji« št. 4716.

Krastove hlode

deske in frize kupujem proti takojšnjemu plačilu

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Najlepša drva

Cebin, Wolfova ul. 1/2

Gospodinja - Poskusite

idealno sredstvo za podžiganje drv in premoga. Zahtevajte PLAMEN pri Vašem trgovcu.

Žima

najboljša in najcenejša pri M. Masterl tovarna žime Stražišče pri Kranju.

Najboljši šivalni stroji so »Mirja« Nadomestni deli in vse potrebščine za šivanje stroje. Generalno zastopstvo: Em. Fischer, Zagreb Sudulčeva ul. 310 Zahtevajte ponudbo!

Na javni dražbi

se bode prodalo v nedeljo dne 17. junija 1928, ob 4 pop. na licu mesta, stavljišče parcelna št. 44/2 kat. obd. Brezovica, to je vogal zemljišča med državno cesto in pešpotjo k farni cerkvi. Društvo »Vodnik«

Št. 20.813/27 - ref. IX.

5424

Razpis

Mestni magistrat Ljubljanski razpisuje oddajo

pleskarskih in slikarskih del

na podlagi dosedaj veljavnih normalnih norm za izmere imenovanih del za

paiačo Delav. zbornice v Ljubljani.

Vsi potrebni pripomočki in podatki se dobe med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II.

Ponudbe je vložiti najkasneje do 18. junija 1928 do 11. ure dopoldne v imenovanem uradu.

Mestni magistrat Ljubljanski, dne 8. junija 1928.

Naznanjamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena mama, stara mama, teta in tašča, gospa

Marija Berdajs

vdova veleposestnika

dne 11. junija po kratkem trpljenju bogu vdano preminula. - Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo dne 13. junija 1928 ob 3. uri popoldne izpred hiše žalosti Litija št. 51 na farno pokopališče na Savi, kjer se položi truplo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku. Litija, dne 12. junija 1928.

Rodbine: Berdajs, Breschnik, Modic.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je naš ljubljani sinko in bratec

Vinko Ambrožič

dijak IV. razreda realke

v nedeljo dne 10. junija ob 14. uri, v 15. letu starosti, nagloma izdihnil svojo lepo dušo. Pogreb bo v sredo dne 13. junija ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gorenja vas 2, na pokopališče sv. Janeza. Nepozabnega pokojnika priporočamo vsem v molitev. Gorenja vas, dne 11. junija 1928.

Vinko, oče. - Marija, mati. - Vladko in Cvetko, brata. - Just, Ivica, Elči in Dušica, sestre.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Tako« je dejal, »torej nimate zame niti besedice?« Panna Sieninjska je samo skomizgnila z rameni.

»Ha! Resnico je govoril proš, ko me je svaril, češ da naletim tu samo na še večjo krivico!«

»Kakšno krivico pa vam delam?« je vprašala gospodična. Bila je razočarana po njegovi nenadni spremembi.

Jack pa je v svoji zaslepljenosti hitro nadaljeval: »Da nisem videl, kako prijazni ste bili napram Ciprianoviču, bi lahko mislil, da sploh nimate sreca. Toda ne, imate srce, a samo zanj, zame ne! Samo pogledal je vas, in vam je zadostovalo. Nenadoma se je zgrabil z obema rokama za lase: »Da bi ga bil le do smrti posekal!«

Tedaj pa se je panna Sieninjska vzravnila, kakor da bi bil v njej vzplamtel neviden ogenj. Lica so ji zazarela, oči so se ji ježno zaiskrile. Bila je huda na Jacka, a tudi nase, ker se trenutek poprej malo da ni bila zjokala. Globoka in nagla užaljenost ji je legla na srce.

»Gospod, iz uma ste!« je zaklicala z dvignjeno glavo in vrgla kito nazaj.

Hotela je oditi, a baš to je Jacka še bolj razdražilo. Zgrabil jo je za roke in je ni izpustil:

»Ne ti, ampak jaz pojdem,« je rekel s stisnjenimi zobmi, »samo eno ti moram še povedati. Ljubil sem te leta in leta bolj od svojega zdravja, od življenja, bolj od svoje duše, a kljub temu se ne vrnem nikdar več. Od bolesti si bom grizel pesti, a ne vrnem se: Bog mi je pričal!«

Pustil je na tleh svojo oguljeno čapko, skočil k vratom in trenutek nato že švignil mimo okna. Zavil

je na vrt, kjer se je pričlenjala bližnjica do Viromb-kov, in izginil.

Panna Sieninjska pa je obstala kakor vkopana. Misli so se ji razbegnile na vse strani. Prvi hip sploh ni vedela, kaj se je zgodilo. A ko se je zopet zavedla, je pozabila na svojo jezo in njena zamera je skopnela brez sledu. V njenih ušesih so donele samo Jackove besede: »Ljubil sem te bolj od svojega zdravja, od življenja, bolj od svoje duše, a se ne vrnem več!...« Zdaj je začutila, da se res ne vrne, baš radi tega ne, ker jo je tako neizmerno ljubil. Zakaj mu ni rekla niti ene prijazne besede, saj je bil prosil, preden je zdivjal, kakor miloščine, kakor kosa kruha za dolgo pot! Odhitel je obupan in besen. Morebiti ga čaka na poti nesreča, morebiti se še konča v svojem obupu! Samo ena pristrana beseda bi bila lahko vse preprečila in popravila. Da bi vsaj še čul njen glas. Zdaj je najbrž hitel po travniku onstran vrta k potoku. Nemara jo bo še slišal odtod!

Planila je iz hiše na vrt. Globok sneg je pokrival tudi stezico sredi vrta in v snegu so se razločno videli Jackovi sledovi. Stekla je za njim, pogrezala se do kolen v zametih, izgubila je med potjo rožni venec, žepni robček in torbico s šivanjem. Vsa upehana je končno pritekla do vrtno ograje.

»Jacke, gospod Jacke!«

A travnik onstran vrta je bil že prazen. Razen tega je še vedno bril isti veter, ki je bil razpršil jutranjo meglo, bril s tako silo, da so škripale veje jablan in hrušk. Njen slabotni glas je v tem hrupu popolnoma utonil. Sedla je na klop poleg vrat, ne da bi pomislila na mraz in svojo lahko domačo obleko, ter pričela jokati. Kakor biseri debele solze so ji tekale po rožnatih licih. Brisala jih je z lasmi, ker ni imela ničesar pri roki: saj robček je bila izgubila nekje v snegu.

»Ne vrne se!«

Veter pa je medtem čedalje bolj divjal in stresal mokri sneg s črnih vej.

...Ko je bil planil Tačevski kakor burja, brez čapke, z razkuštranimi lasmi v hišico v Virombkih, je župnik Vojnovski takoj vedel, kaj se je zgodilo in rekel:

»Praedixi!« Bog te potolaži, Jacek! Ne bom te spraševal o ničemer, dokler se ne pomiriš in ne zbereš svojih misli...«

»Konec! vsega je konec!« je odgovoril Tačevski. Prišel je razburjeno stopati po sobi, kakor divja zver v kletki. Župnik se ni oglasil, ni ga motil. Šele po daljšem času je vstal, ga objel in poljubil na čelo. Potem ga je prijel za roko in odpeljal v spalnico.

Tam je pokleknil pred razpelo, ki je viselo nad Jackovo posteljo, in ko je pokleknil poleg njega tudi mladenič, je pričel moliti:

»Gospod, Ti veš, kaj so bolečine, ker si sam za naše grehe trpel na križu... Zato Ti prinašam svoje krvave srce in ob Tvojih prebodenih nogah Te prosim: usmili se me... Ne prosim Te, da mi odvzameš bolečine, temveč da mi daš moč, da jih bom mogel prenašati... Kajti vojščak sem v Tvoji službi, o Gospod, in rad bi služil Tebi in moji materi, domovini... A kako naj to vršim, ko mi je oslabele srce in onemogla desnica?!... Zato stori, da pozabim nase, da bom mislil samo na Tvojo čast in blagor domovine, kajti to so vzvišenejši cilji kakor bolečine revnega črvčka kakršen sem jaz... Ojači me, o Gospod, v mojem sedlu, da dospem v boju zoper poganе do časte smrti in nebeškega kraljestva... Pri Tvoji trnjevi kroni Te prosim, usliši me! Pri rani v Tvoji strani, usliši me! Pri Tvojih, z žebliki prebodenih rokah in nogah, usliši me!«

Klečala sta še nekaj časa, a že sredi molitve je bilo videti, da Jacku bolečine stiskajo srce. Nenadoma pa si je zakril obraz z rokami in pričel ihteti. Šele ko sta vstala in odšla v prvo sobo, je duhovnik globoko vzdihnil in pričel:

»Vnaprej sem (ti) povedal!

Ali vemo prav ravnati z bolniki?

Ne ubijaj!

Zdravje je prvi — dasi ne izključni — pogoj vsake zemске sreče, a pogoji zdravja so zelo mnogovrstni, čutnega in nadčutnega značaja. Med prve spadajo solnce, čist zrak, zdrava voda, zadostno gibanje in počitek in slednji razumna prehrana s čim manj alkohola in nikotina; med druge dobra vest in mir z bližnjim, posebno v najožejem kraju.

Kakor pa je zdravje važen činitelj v našem življenju, se vendar njegove vrednosti prav zavemo šele tedaj, ko ga izgubimo, ko nas zgrabi bolezen. To bi kazalo, da imajo vsaj do neke meje prav tisti, ki trdijo, da je vse prijetno in ugodno, da je vsa sreča na svetu nekaj neresničnega, negotovega, resnično in gotovo le gorje. A naj govore filozofi o sreči kakorkoli, toliko je resnica, da se človeški naravi gorja noče, da v boleznih kopirni po zdravju.

Gospodarimo pa z zdravjem navadno kakor z zakladom, o katerem menimo, da je neizčrpen. Brez misli zajemamo in trošimo, dokler enkrat ne sežemo v prazno. Pri tem se niti ne zavedamo, da ne grešimo le sami proti sebi, marveč tudi proti ožjemu in širšemu občestvu, katerega član smo. Bog ni dal zastojni zapovedi: Ne ubijaj!

Javno zdravstvo in socialna politika posvečata danes prvo skrb ohraniti zdravja. Saj pomenja bolezen vselej gotovo izgubo: uničuje se delovna sila, če ne za trajno, pa gotovo vsaj začasno; razen tega povzroča bolezen neplodne stroške. Skrb se za zdravo pitno vodo, izboljšujejo se splošne socialne razmere (krajši delavnik, letni dopusti, bolniško zavarovanje, zgradba zdravilištanov) in razširja se zdravstvena izobrazba. Temu prizadevanju se je zahvaliti, da je umrljivost znatno padla in da se kužne bolezni ne morejo več razpasti v katastrofe, kakor se je to dogajalo preje. Izjemo delajo samo še izrazite socialne bolezni: jetika in spolna kuga. Te bolezni delujejo počasi in skrito; nemogoče je vse te bolnike doseči in osamiti. Edina sreča, da so vsaj deloma ozdravljive. Izboljšanje socialnih in нравstvenih razmer, splošna in zdravstvena izobrazba ter živa zavest odgovornosti bolnikov samih bodo slednjič kos tudi tem uničevalcem človeške sreče.

Najbolj škodljivi za telesno in duševno zdravje so нравni pregreški. Te mora brez-pogojno izključiti, kdor hoče ostati zdrav in doseči zanesljivo starost in odpornost v bolezni. Poleg tega so največji povzročevalci bolezni: alkohol, ako se ne živi skrajno zmerno, preobila hrana, mestno življenje brez dobre zrak in zadostnega gibanja, življenje v nočnih urah, ki bi morale biti posvečene počitku, in razburjajoča gonja za denarjem in častmi, ki nam tako malo pomagajo, če smo pri tem za vedno zapravili zdravje. (Hilty: »Glück«, III.)

Če pa pride bolezen...

Čisto odpraviti bolezen in bolečino iz človeškega življenja se pač ne bo nikoli posrečilo in za zdravljenje in negovanje bolnikov bosta pač do konca dni potrebni in zdravstvena veda i ljubezen do bližnjega. Obedve, ker nobena brez druge ne more doseči popolnih uspehov. Biti bi morali med seboj še v prav posebnem odnosu, tako da bi znanost vodila ljubezen, a ljubezen znanost. Če kdo, ne sme zdravnik presojati svojega dela s trgovskega stališča, marveč ga mora vsakdar voditi človekoljubje; in če je kdo obvezan poznati in spoštovati pravila zdravstvene vede in njene predstavitelje zdravnike, potem so to tisti, ki strežejo bolnikom. Da le-te vodi pri njihovi delu ljubezni, je treba enostavno predpostavljati; saj je drugače bolnik ob najboljši zdravniški oskrbi vendarle malone izgubljen.

Prva skrb — zdravnik.

Kadar se javi bolezen, je treba predvsem dognati njeno bistvo, vedeti, kje tiči, ker šele potem je mogoče bolezen na pravem mestu zgrabit, uporabiti uspešna protisredstva. Zato takoj k zdravniku ali po zdravniku! To pa bodi, če le kako mogoče, zdravnik, do katerega gojimo veliko zaupanje. Zaupanje v zdravnika, duševni stik med bolnikom in zdravnikom, bolnikova zavest, da je zdravniku njegovo zdravje osebno pri srcu — vse to je že pol poti do zdravja. Brez tega pa je malo nade na uspeh. Saj sta duša in telo v tako tesni zvezi med seboj, da vpliva drug na drugega tako v boleznih kakor v zdravju. S tega vidika se kaže sedanja uredba bolniškega zavarovanja, ko so bolniki enostavno rajejirani in navezani na nekaj čredni sistem zdravniškega oskrbovanja, kot zelo pomanjkljiva.

Zanimivo je, kar piše o zdravniški pomoči prof. dr. C. Hilty (Glück, III): »Prvo, kar more storiti zdravnik, je, da bolnika pomiri; brez tega imajo materialna sredstva manjši uspeh, nego bi ga mogla imeti sicer. V to je pa seveda treba, da zdravnik človeka ne smatra samo za žival, marveč trdno veruje, da morejo na človeka vplivati moči, ki jih v živali ni. Dokler to naziranje ne bo odločilno zmagovalo nad zgolj materialističnim stališčem, bo plemeniti zdravniški umetnosti manjkalo najboljše, ravno tisto, kar jo napravi za umetnost, namesto za poklic, ki se izvršuje zgolj z materialnim, najsi tudi zelo obsežnim strokovnim znanjem. — Specializacijo v medicini smatram za zmeto. Človek je organizem in ne sestoji iz posameznih delov, ki bi bili med seboj brez vsake zveze. Stari sistem sočustvujočih, za vse tudi profilaktično skrbeljih denaših zdravnikov je bil mnogo boljši; morebiti pomanjkljivo znanje je bogato nadomeščalo večje zanimanje za bolnika in natančnejša poučenost o vseh njegovih razmerah. — Brez dvoma se da Hiltyjevo mnenje v marsičem izpodbijati, vendar ima v bistvu gotovo prav.

Važna vloga strežbe.

Čim je zdravnik izvršil svojo nalogo, pride bolnik, če je navezan na posteljo, popolnoma v odvisnost svoje okolice, svoje strežbe. Na njej je, da dovrši zdravnikovo prizadevanje, izpolni njegove odredbe in iz lastnega doda še neizmerno veliko: ljubezen in dobroto, ki sta neutrudljivi v službi, ki ne čakata šele na bolnikove tožbe in prošnje, marveč vse že sami vesta ali uganeja in v veseljem storita. Resnično, če kje, dela ljubezen čudeže v bolniški strežbi in nasprotno tudi najboljše in najvestnejše zdravnik nič ne pomaga, ako strežba ni, kakor bi morala biti. Treba je pa posebej poudariti, da sama ljubezen, kakor je važna, nikakor ne zadostuje, marveč je treba bolniško strežbo razumeti, biti v njej izšolan ali vsaj izkušen. Kdor to ni, naj prosi zdravnika ali drugo izkušeno osebo za natančna navodila. Saj se ne zgodi redko, da domači iz nerazumevanja dajo tifuznemu ali drugače težko bolnemu jesti meseno klobaso, zdravijo rane z nesnago, preganjajo revmatične bolečine z razžarjeno opeko, tako da je bolnik ves opečen itd. itd. Taki slučaj se ne dogajajo samo po vaseh, marveč tudi po mestih. Splošna izobrazba in zdravstvena propaganda bodo take slučaje napravili nemogoče in pospešili konec mazaštva.

Poklicna bolniška strežnica pa mora biti svoje naloge seveda itak veča. Pri njej je v prvi vrsti nevarnost, da v svoj poklic ne priinese temeljnih pogojev: trdnega dušnega in telesnega zdravja ter skrbnega, nesebičnega, potrpežljivega, sočutnega, odločnega, vestnega, vstrajnega in resnega (a ne puščobnega!) značaja, slednjič molčečnosti in velikega takta

ali z eno besedo: srčne kulture. — Pa tudi to je nevarnost, da poklicna strežnica v teku let, sama preko mere izkoriščana in večkrat z nevhvaležnostjo poplačana, izgubi sočustvovanje in postane trda in brezobzirna.

Bolnik je v svoji razbolelosti in bednosti dvakrat občutljiv. Če vidi, da ga zanemarjajo in morda celo prezirajo ali se iz njega norčujejo, ga to silno vznemirja in tare, kar zdravljenje nemalo ovira. Nasprotno pa skrbno, simpatično ozračje okoli bolnika izredno pospešuje ozdravljenje. Zato je treba za strežniško službo res posebnega talenta, notranjega poklica kakor za vsako umetniško zvanje. Kjer se izvršuje strežniška služba zgolj kot pridobitni poklic, je to prava nesreča za bolnike. Zato povsodi tako visoko cenijo redovne strežnice, ki v bolniku ne vidijo samo predmeta za izkoriščanje, marveč trpečega bližnjega, ki mu iz božje ljubezni strežejo. Na vsak način je strežniški poklic pravi ženski poklic, saj potrebuje bolnik v svoji nesreči in revščini materinske nege kakor otrok.

Prav zato je zdravljenje v domači oskrbi, če so za to kolikšaj dani pogoji, vedno ugodnejše nego v bolnišnicah in sanatorijih, kjer je pri velikem številu bolnikov individualno ravnanje s posameznikom zelo težkočeno. Prav je tudi, da se ti zavodi razbremenijo, da nes, ko imamo Vincentinum v Ljubljani, si morejo tudi nepremožni sloji najeti izvežbano, zanesljivo in pri tem v svojih zahtevah skromno bolniško strežnico. A tudi skrb za bolnike in hiralce, ki so navezani na javno pomoč, bi se morda dala s poklicnimi bolniškimi strožnicami tod in tam poenostaviti, če že ne poceniti.

Česa je treba bolniku.

Pri bolniški strežbi se mnogokrat premalo vpoštevata potreba dobrega zraka in snage, dasi je oboje največjega pomena. Bolniško sobo je treba zračiti, zračiti in zopet zračiti, da bolnik dobiva dovolj kisika in če mogoče ozona. — Seveda je treba obenem skrbeti, da se bolnik ne prehladi.

Mnogi mislijo, da se bolniku ne more nič gnusiti, ko je sam nekako gnusen. Toda to je velika zmeta. Ravno bolnik je posebno občutljiv za snago in ne more ničesar užiti, ako ni vse, kar mu ponudimo, skrajno snažno pripravljeno in tudi v snažni posodi. Čaše in drugo posodo ter jedilno orodje je treba po vsaki uporabi oprati v sodi in splakniti z obilo čisto vodo. — Enako moramo skrbeti za čisto perilo. Bolnika je treba vsak dan umiti z mlačno vodo, pomagati mu, da si izpere usta; tudi bolnikovih rok in nog ne smemo zanemarjati in postriči nohte. Bolnik mora biti lep, mora čutiti, da je lep. Bolnikova postelja naj ne stoji podolgem ob steni, posebno če je stena mrzla ali celo vlažna. Ravno tako ne sme biti blizu zakurjene peči.

Iz bolnikove sobe naj se odstrani vse nepotrebno pohištvo in navlaka, da bo vsak dan mogoče temeljito snajenje. Vedno naj bo v sobi pripravljen umivalnik s čisto vodo in milom ali tudi kako razkužilo, da si more oseba, ki streže bolniku, vedno spriti umiti roke. (Da mora biti za zdravnika vedno pripravljena čista voda in brisača, ni treba posebej poudarjati.) Sploh mora biti oseba, ki streže bolniku, skrajno snažna, njena obleka vedno čista; če se ji pote noge, si jih mora večkrat na dan oprati in premeniti nogavice. — Če bolnik pljuje, je nujno potreben pljuvalnik. — Maksimalni termometer za merjenje telesne toplote mora itak imeti vsaka družina.

Da potrebuje bolnik mir in počitek, je pač brez drugega jasno. Zato je treba skrbeti, da kolikor mogoče odstranimo iz njegove bližine vsak hrup; zlasti pazimo, da ga ne zbu-

dimo, če je nekoliko zaspal. Zaradi jedi spečega bolnika nikoli ne budimo. Bolnika naj obiščejo le osebe, ki so mu simpatične in o katerih vemo, da ne bodo zinile ničesar, kar bi ga vznemirjalo in bolelo.

Zdravnik odredi navadno le glavna zdravilna sredstva; poleg teh moremo in moramo v olajšanje bolnika še mnogokaj storiti: napraviti mu hladilne obkladke na glavo ali noge ali ga nasprotno ogreti, kakor pač zahteva njegovo stanje; omiti ga po vsem telesu z vinskimi kisom; popraviti mu posteljo, da bo čim najugodnejše ležal; imeti vedno pripravljeno kako osvežilo — oranže ali oranžni sok, limonado, malinovec, mleko z žličico konjaka ali medu ali svežo vodo, ki smo jo osladili s sladkorjem; starejšim osebam smemo dati tudi dobrega vina — a seveda moramo preje vprašati zdravnika — vsekakor pa le v malih količinah.

Hrana.

Če je prehrana važna za zdravega človeka, je tem važnejša za bolnika. Odreja v vsakem posameznem slučaju zdravnik. Vendar velja na splošno, da je treba s tečno hrano ohraniti bolniku moči. Seveda ni smeti bolnika siliti, da bi naenkrat veliko jedel. Dati mu je okrepčila pomalem, zato pa pogostem.

Dobra goveja juha je bodisi čista bodisi z rumenjkom ali zakuhana domalega za vsakega bolnika na prvem mestu. Meso mora biti res sveže, da je juha okusna in tečna; dodati ne smemo ne čebule ne drugih ostrih dišav in predno jo nesemo bolniku, moramo skrbno posneti vso mast. Težke dušene pečenke z omakami niso za bolnika, marveč le na hitro spečeno meso. Dobra je tudi tenko narezana pusta gnat. Prikuhe naj se ne delajo s prežganjem; solata se okusa z limono, olje mora biti najboljše namizno. Izvrstno je razno kuhano sadje, ne preveč oslajeno. Pri tifuzu, škrlatinki in podobnih boleznih se je treba najstrožje držati zdravnikovih navodil glede prehrane; v teh slučajih je mleko glavno in skoraj edino, kar sme uživati bolnik, dokler bolezen ni premagana.

Kaj pa duša?

»Zdravje je dragoceno dobro« — piše prof. Hilty — »in kdor ga ima, naj bo zanj hvaležen in naj ga skuša ohraniti čim dalje mogoče; toda tudi bolezen more biti velika sreča, katharsis — očiščenje in vstajenje k višjemu pojmovanju življenja, kar bi v zdravih dneh ne bilo mogoče. — Bolnik išče pomoči predvsem pri Bogu: Moj Bog, pomagaj mi... To je izmed vsega najboljšo. Potem pošlje Bog pomoč po ljudeh ali dogodkih.«

Bolniku je treba tudi vero ali filozofijo podajati samo v kratkih rekih; ena sama misel zadostuje, da se je oklepa, ko vihra valovje bolečin preko njegove duše. Vsaka vsiljivost odbija. Včasih je pogled na lepo sliko ali nekoliko dobre glasbe boljše nego glasno branje, ki ga mnogi ne morejo prenašati. Sele za okrevajoče so primerna premišljevanja iz knjige.

Prva pomoč.

Glede prve pomoči v neugodnih podaja kratka, zanesljiva navodila brošurica »Prva pomoč v neugodah«, ki jo je sestavil ravnatelj Higienikega zavoda v Ljubljani dr. Ivo Pirč. Brošurico bi moral imeti prav vsakdo, da bo mogel, če bo treba, bližnjemu v neugodi pomagati.

1. julija velika orlovska prireditev na Stadionu

Sergej Münzloff:

Neverjetni pop

(Dalje.)

Zdaj p aso se pričele težave. Še mesec dni ni minil po pogrebu, pa je že prejela Nastasja Mihajlovna obvestilo od policije, češ da prosijo zakoniti dediči kmetico Nastasjo Jegorovo, naj se takoj pobere iz njihove graščine, oziroma mestne hiše, ker ne marajo imeti pod streho tako razupite osebnosti... V Neverskem so vsi seveda bili osupnjeni in prav nič niso razumeli. Kaj pomeni »kmetica Jegorova in od kodaj je tu »njih« graščina? Saj je zapustil Rodion Andrejič petorico otrok! Nastasja Mihajlovna je pohitela v mesto k odvetniku. Ta je takoj hotel videti poročni list. Gospa se je prišla za glavo: sploh ga ni nikoli imela! Odvetnik je takoj odšel v ono oddaljeno posestvo, v cerkev, kjer se je vršila poroka. A tekoma dvajsetih let je seveda odtelko veliko vode. Našel je novega popa in cerkovnika. Pričeli so brskati po župnišču, našli so poročne zapiske, pa glej: namesto Rodiona Andrejiča Neverskega je bil tam vpisan kot mož Nastasje Mihajlovne — pastir Sidor Jegorov! Stari pop je torej izvršil poroko, ne da bi izpremenil prvotno ime. Morebiti je pozabil to storiti, ali pa nalašč tega ni storil, da bi bil krit pred maščevalno gospo, bogve: saj ga ni bilo mogoče priklicati iz groba, da bi govoril... Odvetnik je pričel iskati pastirja Jegorova in oba kmeta, ki sta bila njegovi prič. Nikogar ni našel: vsi trije so že bili pokopani! Vprašal je domačine — zopet ni nihče vedel o čudni poroki pred dvajsetimi leti! Odvetnik je obupal. Vrnil se je

v svoj kraj in poklical Nastasjo Mihajlovno. — Nič se ne da narediti, — ji je naznanil, — vse je zakonito, nobenega povoda nimamo za vzklicno tožbo! Hudo mi je za vas, gospa, a ne morem pomagati! — Rekel ji je, da nikakor ne sme prevzeti te pravde... Nastasja Mihajlovna se je milo jokala. Kaj naj stori, kdo naj pomaga ubogi vdovi? Šla je k prijateljem, znancem, k samemu gubernatorju. Videla je, da se vsi obotavljajo, momljajo nerazločne besede. Marsikdo ji je sploh zaprl vrata, češ da noče biti znan z kmečko vlačugo, neomoženo materjo!

Poprej je imela reva vedno polno hišo obiskov — zdaj pa so vsi izginili, kot da bi jih veter razpihal! Le pomislite, kako hudo ji je bilo. Iz ugledne, premožne gospe je postala beračica, ostala na cesti. Še več: vsi otroci so ji na mah postali nezakonski in niso podedovali niti novčiča. Saj je umrl Rodion Andrejič nenadno, brez oporoke... Dediči pa so bili urni ko vrag. Predložili so sodnijski prepis poročnega lista in so dokazali svoje pravice. Pobasali so vsa posestva in denar. Nastasja Mihajlovna niso pustili niti njenih lastnih stvari. Odit je morala iz hiše z enim malim kovčgom... Preselila se je z deco v naše mestece in postala šivilja. Z otroci je imela, hvala Bogu, samo veselje: bili so pridni, prijazni, pobožni. Če niso sedeli doma, so bili v cerkvi. Drugače niso hodili nikamor.

A nekoč zvečer, ko so prišli od ponočnice, je k njim nekdo potkal na okence: cvenkl! cvenkl! Pogledali so skozi pelargonije ven, in videli, da stoji zunaj stari cerkovnik iz njih župnijske cerkve. Fantki so stekli na dvorišče in mu odprli vrata. Ta cerkovnik

je prav zanimiv stavec in živi še zdaj. Pozimi in poleti nosi vedno velikanski črni klobuk, kakor ameriškanski, — kako se že jim pravi, — c o w b o y. Sprejaj mu štrli izpod tega klobuka rdeč nos in ves je v tobaku. Zada binglja trake, ker ima lase zvezane v šop na tilniku. Očesi ima ozki kot šprajni, in oblečen je vedno v sivo oguljeno suknjo... Vstopil je v sobo, se prekrizal pred svetimi podobami in pozdravil.

— Veste kaj, ljuba gospa... — je rekel, — davi ste zopet bila tako obupana pri nas, v cerkvi. Povejte no: ali ste že nehali kaj od sodnikov pričakovati ali pa imate še kako upanje? —

— Ne! — je odgovorila Nastasja Mihajlovna: — preostalo mi je zdaj le upanje v Boga...

— No, le zaupajte Mu! Jaz pa bi vam rad nekaj povedal in zato tudi pridem. Poznam nekega človeka, in samo ta v celim svetu bi lahko uredil vašo zadevo...

— Kdo pa je to? —

— Nek pop, gospa. —

Nastasja Mihajlovna se je žalostno nasmehnila: — kaj bi naj opravil en sam pop, — je mislila, — saj ne more z glavo skozi zid! —

Na-a, gospa! — je zopet dejal cerkovnik, — ni treba z glavo majati. To je »neverjetni pop«, in vse lahko stori, kar zahoče...

— Kako pa naj kaj stori, če je že sodnija vse rešila enkrat za vedno? —

— Kako, to bo že on vedel. V celi Rusiji ni pametnejše glave. Če bi vam tudi ta ne utegnil pomagati, potem bi vam tudi jaz rekel, da ni nobenega upanja. A zdaj pa vam še ni treba poslušati odvetnikov: saj služijo

samo temu, kdor jih plača! —

— Kako pa mu je ime, neverjetnemu popu? Kje živi? —

— Ime mu je vojni kurat Izmail Favor-ski. Stanuje pa zdaj v prestolici, v Petrogradu: pri gardi je nastavljen. Toda k njemu se morate na vsak način osebno potruditi. Če bi poslali kakega dohtarja, za prag bi ga postavil. Nekaj že morate potuhitati, tako mu predočite vso stvar, da vam bo res hotel pomagati. Samo na ta način pri njem kaj dosežete. Če bo le hotel, storil bo čudež! —

— Kje pa naj iščem v Petrogradu tega čudežnega gospoda? —

— Nič vam ga ni treba iskati, — je odvrnil cerkovnik, — kar v kasarno pojdite, kjer so gardni častniki nastanjeni. Saj ga tam, kakor se pravi, vsak pes pozna. Prav resno vam svetujem: odpotujte čimprej, nič ne odlašajte! — Pokimal je s čopom pa je šel.

Nastasja Mihajlovna se je hudo zamislila. Petrograd — daleč je to, voznja bo stala veliko denarja in bogve, ali bo kaj prida iz tega? Čudila se je tudi, da ni nikoli čula o tem duhovniku. Če bi bil tako svetniški, bi ga kdorkoli že kedaj omenil... Zamisljena je odšla spat, in imela je sanje. Zdelo se ji je, da stoji na visoki skali sredi temne so-teske kakor v obokanem svetišču. Okoli nje je prepad, spodaj letijo sivi oblaki. Onstran brezna pa je videti dolgo stebrovje, neke spredaj brlijo v temi sveče, svetlikajo menda svete podobe. Hudo ji je postalo pri srcu. Kam naj gre? Kako naj pride na varen kraj? A nenadno je stopil izza bližnjega stebra siv starček, menišč drobnost postave. Suhi obrazek mu je prijazen in jako znan, a se ne more spomniti, kdo bi to bil. Prišel je bližje po

Kriza v Pragi

Češkoslovaška preživlja izredno težko notranje-politično krizo. Preizkušena roka dolgoletnega predsednika Švehle je še vedno prikovana na bolniško posteljo; ostale vladne stranke pa si niso na jasnem, komu naj prav za prav prepuste vodstvo. Vrh tega so prišle kot je že običajno pri takih prilikah, vsaka s svojo zahtevo, zlasti pa slovaška ljudska stranka, ki hoče končno Slovaško, vsaj tako kot je, zase. Da ne molči skupna socialno-demokratska opozicija, ne izvemši komunistov, je jasno. Da pa celotni gospodarski položaj države ni rožnat, pa je dokazal preskušeni finančnik dr. Engliš, ki se je zahvalil za mesto finančnega ministra in ga odlaga drugim.

Ni dvoma, da je kriza v prvi vrsti politična. Socialistične mase so site dolgotrajne opozicije svojih strank, ki hočejo sedanjo vlado sredine in agrarnima prikazati kot take, ki odstranjujejo korak za korakom socialno-politične pridobitve proletarijata. To se vidi najbolj iz tega, da stoji v ospredju tega boja sprememba socialnega zavarovanja, zoper katero spremembo vodijo socialisti vseh struk tako opozicijo, da groze celo s položitvijo mandatov, ako bi se hotelo na obstoječem stanju kaj popraviti. Spričo tega ne bo pretirano, ako trdimo, da je ravno Češkoslovaška prva na vrsti, da zase in za druge preizkusi dejansko vrednost povojnega socialno-političnega zavarovanja. Kajti ako se da popraviti in je zboljšanje potrebno, se vlada socialistom ne bo vdala. Vprašanje namreč ni nekaj novega, ampak že staro, le da si te slaboglasnosti ni upala prevzeti nobena stranka, dokler je niso naložili taktično-zvito na pleča g. dr. Sramka. Ako pa je bila dosedanja uprava dobra, je odgovarjala gospodarski sili, potrebam delovnega prebivalstva, kateremu je tudi res prišla v prid, potem ne more odnehati opozicija, potem se bodo morali ukloniti gornje plasti. Zoper pretežno večinsko voljo prebivalstva ne bo mogoče pluti, prav posebno pa ne pod predsedstvom izrazitega levičarja Tomaža Masaryka.

Pravino, da to vprašanje ni specifično češkoslovaško. V vseh državah srednje in severne Evrope, ki imajo pretežen industrijski značaj, obenem pa tudi nekako mehanično upravo, torej javno življenje v več ali manj izrazitem upravljanju, so stavljal politiki, ko je pleglo prvo navdušenje povojne socializacije, stalno vprašanje, koliko ima dejansko delavstvo koristi od vplačanih vsot, v kolikor jih še more prenašati gospodarstvo in ali ne sne preveč uprava in s tem uradništvo. Med Nemci n. pr. niso bili redki glasovi, ki so se zavzemali za to, da prevzamejo vodstvo zavarovanja zasebne strokovne organizacije, pod pogojem seveda, da so dovolj z notranjo vestjo in odgovornostjo prepojene. Prav isti problem je v Češkoslovaški, zlasti če pomislimo na dolgotrajno povojno socialistično vlado, ki je stremela za tem, da se je rada istovetila z državo. Da od tega meščansko-agrarni koaliciji ni prav, je na dani. Da pa bodo socialisti vztrajali z vsemi močmi pri svojem, je tudi jasno; ne samo zaradi ugleda stranke, ampak tudi zaradi pristašev-nameščencev, oblasti v državnih socialno-političnih ustanovah.

V to polemiko je padel tudi dr. Engliš, finančni teoretik in praktik velikih potez, ki je končno naznanil svojo demisijo. Štediti je treba! — je dejal. Brez dvoma ne gre do gospodarski očitki samo na račun sedanje vlade. Skoro ni prilike, da bi ta ali drugi govornik ne omenjal trgovskih pogodb, ki naj se sklenejo. Angleška konkurenca je močna; tudi nemška se je dvignila. Drugod široka vrsta carinskih plotov. Varnost države, socialna politika zahteva tudi svoje. Dr. Engliš gleda pa po svoje.

Slovaško vprašanje je končno tem živahnejše, ker se bliža desetletnici, ki naj bi pomenila nekako novo rojstvo republike. Hlin-kova stranka je na zadnjem obnem zboru znova omenila Pittsburg, popolno slovaško avtonomijo. Končno je res, da zahteva že sam ugled stranke, ki je pri zadnjih državnozbornih volitvah dobila 75 odstotkov slovaške narodnosti, 60 odstotkov pa slovaških glasov sploh, da dobi v roke, če že ne avtonomnega zastopstva, pa vsaj odločujoče uradništvo, zlasti v glavnem mestu Bratislavi. To je pa zopet enako vprašanje agrarne stranke, ki se hoče čim bolj vgnezditi na Slovaško in ji je uradniški aparat naravno zelo dobrodošel. Vrh tega je drugi vodja dr. Hodža sam Slovák, ki gleda enako nase.

Vsa znamenja kažejo, da spremembe niso izključene, zlasti še, ker je težko misliti, da bi bila za daljšo dobo možna vlada — s predsednikom v bolniški postelji.

Sklep jug.-čsl. lig

V Praga, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Kongres češkoslov.-jugoslov. lige v Plznu je bil večeraj končan. V resolucijah se zahteva ustanovitev češkoslovaško-jugoslovanskih trgovinskih zbornic, preureditev in pospešitev poštne službe med obema državama, poglobitev turizma, direktna zveza z Adrijom ter nadaljnje pospeševanje odnošajev v kulturi in umetnosti. Jugoslovanska delegacija je pod vodstvom ministra Trifunovića obiskala Škodove tovarne in se danes odpeljala v Brno, da obišče tamkajšnje kulturno razstavo,

Obsodbe radi Prestranka

e Trst, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Snoči ob 10.45 se je zaključil v Trstu proces zaradi roparskega napada v Prestranku. Po štiriurnem posvetovanju so porotniki izrekli pravdorek. Glede Kogejja so zanimali vsako krivdo. Zeleta in Smerduja pa so spoznali za kriva so-udeležbe pri ropu, ne pa pri uboju. Na podlagi tega pravdoreka je državni pravdnik predlagal za Zeleta maksimalno kazen, za Smerduja pa od osem let naprej. Predsednik je nato razglasil sledečo razsodbo: Zele je obsojen na 9 let, 4 mesece in 18 dni, Smerdu Silvester na 5 let in 10 mesecev. Kogej Franc je bil oproščen. Obsojenca sta sprejela obsodbo popolnoma mirno. — Danes pa se je pred tukašnjim kriminalom vršila obravnava proti odsotnim obtoženec, ki so obdolženi, da so izvršili napad v Prestranku. Kriminal je izrekel naslednjo razsodbo: Rajko Samsa se obsodi na dosmrtno ječo. Radi mladostnosti ob izvršitvi umora se skrajša kazen na 30 let in na 12 letno policijsko nadzorstvo. Jakob Ger-

želj na dosmrtno ječo. Prav tako Karel Herman Šolar in na poravnavo stroškov in odškodnine. Nastopalo je osem prič, finančniki, miličniki in železničarji. Priče so na sliki spoznale Gerželja in Samsa kot izvršitelja atentata. Glede Šolarja je izhajalo že iz prejšnje predporotne obravnave, da se je z Gerželjem udeležil napada na novo stavbo na mestu »Balkan«.

Nadalje se je vršila danes na tukašnjem prizivnem sodišču obravnava glede dogodkov v Iderskem pri Kobaridu. Pred goriškim sodiščem je bil Ivan Gabršček obsojen na 12 mesecev, Anton Kurinčič in Franc Uršič, oba na 18 mesecev. Ostali štirje obtoženci so bili oproščeni. Obdolženi so bili, da so na dan sv. Jožefa pomazali s krvavim blatom Mussolinijeve glave, naslikane po hišah v Iderskem. Tržaško prizivno sodišče je potrdilo razsodbo goriškega tribunala glede Gabrščka, Kurinčiča in Uršiča pa je oprostil zaradi pomanjkanja dokazov.

Pred sejo male antante

r Belgrad, 13. junija. (Tel. »Slov.«) Jutri opoldne pride v Belgrad romunski zunanji minister Titulescu s svojo gospo soprogo v spremstvu svojega osebnega tajnika Radulesca. Do Rakeka jima pride nasproti v imenu zunanjega ministrstva poslaniški svetnik dr. Ivan Subotić. Titulescov prihod v Belgrad pomenja nekako predotvoritev konference Male antante. Tekom svojega bivanja v Belgradu bo Titulescu z zunanjim ministrom obravnaval vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu na konferenci Male antante in ga obvestil o svojem bivanju v inozemstvu, kjer je bil od marca naprej neprestano. Titulescov prihod v Belgrad je smatrati kot odgovor na trditve Mussolinija in časopisja o nekaki neslogi med članicami Male antante. Titulescovo bivanje v Belgradu pred konferenco Male antante pomenja ponovno manifestacijo popolne solidarnosti in enotnosti med članicami Male antante in krepa odgovor vsem tistim, ki so proti Mali antanti. To bivanje bo obenem gotovo tudi odstranilo poslednje neprijetno razpoloženje, ki ga je napravilo v enem delu naše javnosti po-

slednje Titulescovo potovanje v Rim. Titulescu ostane v Belgradu en dan, v petek pa odpotuje v Bukarešto. Zunanji minister dr. Marinković odpotuje na konferenco najbrže šele v torek. Za časa Marinkovičevega bivanja v Bukarešti ga bo zastopal dr. Ilija Šumenković, ki se sedaj vrača v Belgrad. Člani delegacije in časniške delegacije potujejo v nedeljo opoldne.

v Milan, 13. jun. (Tel. »Slov.«) »Agenzia di Roma« poroča, da se je jugoslovanskemu zunanjemu ministru dr. Marinkoviću posrečilo, da se je na dnevni red bodoče konference male antante v Bukareštu sprejela tudi razprava o političnih odnošajih med malo antanto in Italijo, posebno pa med Italijo in Jugoslavijo.

Beneš na potu v Bukarešt.

v Praga, 13. junija. (Tel. »Slov.«) V nedeljo 17. t. m. odpotuje dr. Beneš skupno s praškim jugoslovanskim poslanikom Lazarevičem v Bukarešto na konferenco Male antante. Obenem potujejo v Bukarešt tudi časni-karji.

Ali je verjeti vestem o Nobilu?

v Milan, 13. junija. (Tel. »Slov.«) Ledena gora z generalom Nobilem in njegovimi tovariši plava vedno bolj proti vzhodu in se je že zelo približala otoku Foynu. V zadnjem brezžičnem poročilu označuje Nobile svoj položaj z 80 stopinj 30 minut severne širine in 26 stopinj 55 minut vzhodne dolžine. Nobile je sedaj poslal obširno poročilo o katastrofi »Italije«. Ob 10. uri 30 minut dne 25. maja je vihar potisnil zrakoplov v višine 500 m in ga vrgel na led, pri čemer so bile poškodovane kabine in en del ogrođja, zrakoplov pa je zopet dvignilo in ga gnalo dalje proti vzhodu. Zvečer dne 30. maja sta korvetna kapitana Mariano in Cappel ter švedski meteorolog Malgreen šla iskat na severni rtič ostali del izgubljene posadke. Češkoslovaški radiolog Behounek je pri Nobilu. Izmed dveh ranjencev je eden že skoro okreval.

Italijanski letalec Maddalena je večeraj zvečer dospel z letalom »Savoia 55« v Kodanj in je danes dopoldne nadaljeval pot preko Stockholma in Lulea. Morda bo v četrtek zvečer mogel doseči Kingsbay. Maddalena ima s seboj živila, obleke in padala, s katerimi hoče te predmete spustiti na tla ponesrečenecem.

Uhlir se zahvaljuje

r Belgrad, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Naš odbor za zblizanje s Češkoslovaško je prejel od predsednika češkoslovaškega odbora Uhlirja pismo, v katerem pravi: »Še danes smo globoko ganjeni zaradi našega petnajstidnevnega bivanja med Vašim plemenitim ljudstvom. Kljub temu, da smo se nadejali, nismo mogli sanjati, da bomo imeli tako lep sprejem. Vsi spoznamo, da vlada vernost in vzajemnost med nami in Vami, ki jo bodo drugi narodi težko razumeli. Zato jo moramo razumeti mi in Vi. Osebnost sem prišel do dragocenega izkustva, ki me bo vedno vodilo skozi moje življenje in pri vsem mojem delovanju. Že dosedaj sem stopal v to smer.«

Tobačna skladišča gore

v Atene, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Večeraj so se ponovili spopadi med stavkajočimi tobačnimi delavci in orožništvom v Kavali in Drami. Ko je orožništvo na konjih zabranilo stavkajočim delavcem vhod v Kavalo, je prišlo do prave bitke, v kateri je bilo 20 oseb težko ranjenih. Ponoči so neznan storilec zažgal v Kavali 10 skladišč tobaka, ki so popolnoma pogorela. Ker se opaža, da se stavka širi tudi drugod, se smatra, da ni izključena generalna stavka. Danes se je stavka razširila tudi na Solun in Seres, kjer so stopili v stavko vsi tobačni delavci. V Seresu so bili dopoldne hudi spopadi z vojaštvom, v katerih so bili ranjeni trije vojaki, med njimi eden smrtno.

Pilsudski prevzel posle

v Varšava, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Poljski ministrski predsednik Pilsudski je glasom uradnega obvestila okrevale od svoje dolgotrajne bolezni in je danes v polnem obsegu prevzel svoje uradne posle. V sejmju se je danes začelo glasovanje o proračunu, za katerega je bilo vložnih 400 predlogov za izpremembe in črtanje. Vojaški proračun v znesku 745 milijonov zlotov je bil sprejet, vlada pa je doživela poraze pri majhnih notranjepolitičnih, toda važnih postavkah, proti katerim so skupno nastopale stranke desnice in leve. Tako je bil črtan dispozijski fond notranjega ministrstva v znesku 6 milijonov zlotov. Odklonjena so bila tudi podporni sredstva za vladne oficijelne liste. Lahko pa se smatra, da bo celotni proračun sprejet, tako da bo vlada lahko nadaljevala parlamentarno delovanje z raznimi večinami desnice in zmerne leve.

Molitvenik znova v zbornici

v London, 13. jun. (Tel. »Slov.«) V Londonu je sedaj največje zanimanje za debato, ki bo danes in jutri v poslanski zbornici o reviziji angleškega molitvenika, ki je bil lansko leto odklonjen, ker bi lahko besedilo po mnenju protestantov spravilo angleško državno cerkev preveč pod vpliv rimske cerkve. Dosedaj se je prijavilo 40 poslancev za, 35 pa proti sedanjemu besedilu. Konservativni no-

tranji minister je na čelu opozicije in izjavlja, če bo molitvenik zopet odklonil, da bo poseben odbor sestavil čisto nov molitvenik, ki bo všeč vsem strankam.

Protestanti naiemajo posojila

v Budimpešta, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Madjarska protestantska cerkev je pri boston-ski banki Rollins najela posojilo 5 milijonov dolarjev za zgraditev 60 protestantskih cerkva, 70 župnišč, ljudsko in srednješolskih internatov, stanovanj za učitelje in trgovinskih zgradb.

Letalo padlo na streho

v Kodanj, 13. junija. (Tel. »Slov.«) V vzhodnem delu mesta je danes neko pomorsko letalo s tremi letalci padlo na neko streho. Dva letalca sta padla na cesto, eden pa v neko podstrešje. Vsi trije pa so bili takoj mrtvi. Letalo je brez vodnika drvelo naprej in končno padlo na tla na otroškem igrališču, k sreči tako, da je bil ranjen samo en otrok.

Italijana da so pretepli?

v Rim, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Po »Popolo di Trieste« razširjajo italijanski listi tendenciozno vest, da je bil neki Italijan iz Postojne, ki je prišel na ljubljanski velesejem, v Ljubljani napaden od petih oseb in močno pretepen. Prenošali so ga nazaj v Postojno, kjer bo moral nekaj časa ležati v postelji. Drugi listi vedo poročati celo o tem, da je umrl.

21 milijard posojila.

v Pariz, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Uspeh končanega podpisovanja za francosko konsolidacijsko posojilo je dosegel nad 21 milijard. V gotovem denarju je bilo vložnega 10.7 milijard.

Tudi Tienčin padel

v London, 13. junija. (Tel. »Slov.«) Nacionalistične čete so zavzele Tienčin. Ko so se severne čete umikale, je prišlo do manjših bojov in ropanj, položaj pa ni vznemirljiv, razen ker primankuje živil.

Potres v Italiji

v Milan, 13. jun. (Tel. »Slov.«) V Modeni in okolici je bil danes ob 9 dopoldne močen valovit potres. Potres so čutili v mestu in na deželi, kjer je prišlo do panike. V mestu Carpi je več hiš dobilo razpoke in nekateri dimniki so se porušili. Ljudstvo je bežalo na prosto, kjer je ostalo ves dan. Več pasantov so padajoči dimniki ranili, med njimi eno žensko smrtno. Potres se je čutil tudi v Loviju, Roveredi in Togliari.

Romuni se sporazumejo z Nemci. Pogajanja, ki jih že več dni vodita romunski finančni delegat Ciriacescu in Antonescu s nemško vlado in nemško državno banko, potekajo ugodno.

Olimpijada v Amsterdamu.

Amsterdam, 13. jun. (Tel. »Slov.«) Danes se je tu vršila ponovna nogometna tekma med Urugwayem in Argentino, ki je končala v razmerju 2:1 (polčas 1:1). Kot olimpijsko zmagovalno moštvo je po veliki sreči izšlo s tega turnirja torej Uruguaysko, ki si je to prvenstvo pridobilo tudi že leta 1924 na pariški olimpijadi.

Sauerwein v Ljubljani

Včeraj je iz Zagreba prispel znani francoski časnikar Jules Sauerwein v Ljubljano, kjer sta ga pričakala francoski konzul in predsednik Jugoslovanske matice. Sauerwein si je ogledal Ljubljano, našo Gorenjsko in se nato odpeljal v Zenevo. V razgovoru z domačimi časnikarji je dejal, da je prišel ravno sedaj v Jugoslavijo zaradi tega, ker so se širile o manifestacijah in nemirih v Jugoslaviji najrazličnejše vesti, kakor da bi bila naša prestolnica že v bombardiranju in se je hotel zaradi tega prepričati na licu mesta. O svojih vtisih pravi, da je naša država veliko globlje zasidrana kot se to v svetu misli, ker čutili narodi veliko skupnost države. O razgovorih z našimi politikmi pa je dejal, da se nettunske konvencije prej ali slej bodo ratificirale, da more opozicija sicer ratifikacijo odložiti, nikakor pa ne preprečiti. Glede razmerja naše države do Italije je mnenja, da Jugoslavija pod nobenim pogojem ne more postati kako odvisna sila od Italije, dalje, da o popolnem jugoslovanskem značaju Dalmacije ni dvomiti. Glede Italije same pa da se je naredila pogreška na mirovni konferenci, ki ji ni dala kolonij, ne važnih mandatov, in se sedaj Italija čuti kot velesila druge vrste. Kakršnakoli vojna nevarnost po njegovem mnenju trenutno ni podana.

Mariborska porota. (Glej obširno poročilo na sedmi strani) Razprava je trajala do pol 11 in je bil obtoženec oproščen, ker so porotniki zanimali vprašanje umora, uboja in prekoračenje silobrana, soglasno pa potrdili prestopke radi nošenja orožja, tako da je sodišče izreklo kazen treh mesecev, ki pa jo je že prestal v preiskovalnem zaporu.

Dunajska vremenska napoved za 14. junij. Ostalo bo še po večini jasno, tvorili pa se bodo vedno bolj visoki oblaki. Temperatura višja, v severnih Alpah južni veter.

Novosadska vremenska napoved. Tiho, vedro in lepo, samo na Primorju zmeren veter. Temperatura se bo zvišala.

Schmoll-ova pasta
že 50 let najboljša krema za čevlje

s patent. odpiranjem

podvarijante. Prva varijanta je zamišljena za one, ki bi ne imeli efektivnega denarja za naplacho, ampak bi dali le sigurno garancijo za zahtevani del stavbene vrednosti oz. za slednji del ter za vrednost zemljišča pri prvi varijanti. Drugi dve podvarijanti predvidevata efektivno plačilo 20% stavbene vrednosti in celoga stavbišča po ca. 6000 Din oz. pri drugi podvarijanti le 20% efektivnega plačila stavbene in zemljiške vrednosti. Pri tretjih dveh podvarijantah pa je predvideno 25% predplačilo v istem smislu.

Mesečni obrok z obrestmi in amortizacijo pri 8% obrestovanju.

Pri glavnici	Na amortizacijo				
	30 let	25 let	20 let	15 let	10 let
72.000 — Din pri garanc. za 25% stavbeno vrednost in za stavbišče po ca. 6.000 — Din	521.48	549.19	596.07	682.27	868.10
52.400 — Din pri ef. plačilu 20% stavbene vrednosti in stavbišča po ca. 6.000 — Din	379.53	399.69	433.80	496.54	631.78
49.500 — Din pri ef. plačilu 25% stavbene vrednosti in stavbišča po ca. 6.000 — Din	358.52	377.57	409.79	469.06	596.82

Isto pri 4% obrestovanju.

Pri glavnici	Na amortizacijo				
	30 let	25 let	20 let	15 let	10 let
72.000 — Din pri 20% garanciji vrednosti stavbe z zemljiščem vred.	342.35	378.71	435.03	531.36	727.79
57.600 — Din pri 20% ef. plačilu vrednosti stavbe z zemljiščem vred.	273.89	302.97	348.03	425.09	582.24
54.000 — Din pri 25% ef. plačilu vrednosti stavbe z zemljiščem vred.	256.77	284.04	326.29	398.52	545.86

Da bo zadeva čimprej dozorela za odločitev, vabim ponovno reflektante na čimprejšnjo prigrizitev na mestni magistrat celjski, soc.-polit. odsek. Pri tej priliki moram ugotoviti, da sem prvi poziv poslal istočasno uredništvu listov »Jutro«, »Nova Doba«, »Slovenec«, »Zillier Zeitung«, da ne bi kdo mislil, da sem poziv objavil le enostransko.

Dr. Anton Ogriček, podžupan in predsednik soc.-polit. odseka.

Dopisi

Zagorje ob Savi

Nova šolska poslopje v Izlakah. Na seji šolskega odbora za zgradbo nove osnovne šole v Izlakah se je oddala naprava načrtov ter novo šolsko zgradbo inž. Jos. Trebšetu od tehničnega podjetja »Tehna« v Ljubljani. Kakor hitro bodo ti načrti potrjeni, se bodo oddala gradbena dela tako, da se upi, da bo že do jeseni zgradba pod streho ter s tem rešeno šolsko vprašanje. Za Izlake je poslalo v zadnjem času precej nujno.

Trbovlje

☆ Zveza slovenskih vojakov priredi v nedeljo, dne 17. t. m., veliko zborovanje (tabor) vseh vojakov iz svetovne vojne pri sv. Katarini nad Trbovljami. Odhod od gostilne Dimnik ob pol 9. uri. Ob 10. uri sv. maša zažadnja za padle vojake, po maši javno zborovanje na prostem pred cerkvijo.

☆ Važen sklep pri združni elektrarni. Na svoji zadnji seji je odbor elektrarne sklenil, da zanprej oddaja zadruga edino tok. Instalacije pa si lahko vsak prosto preskrbi, medtem, ko je sedaj zadruga imela izključno pravico instaliranja.

Borovnica. Tukajšnja podružnica SPD je otvorila 20. maja »Okrepčevalnico v Pekluc. Zdi se pa, da ne izletnikom turistom v okrepčilo in oddih, marveč kot pribežališče, kamor se zateka plesa in drugih norosti željna mladina in nemladina. Dosedaj je bila še vsako nedeljo in praznik na sporedu — harmonika, ples in pijača! Dvomimo, da bi planinstvo s takim programom pridobilo kaj na ugledu. Bomo se poročali. — Težak udarec je za posestnika Jožeta Kos, da so mu v par dneh poginile kar tri lepe krave-mlekarike. Obola je že tudi četrti. Po dolgem iskanju je sicer došel živino-zdravnik, ki je odšel nato s krvjo mrtve živali na kemično preiskovalnico v Ljubljano. Tudi okrajno glavarstvo je bilo brzojavno obveščeno, ker je obstojal sum kužne obolenosti. Toda več kot čudno je zdaj to, da prizadeti posestnik v strahu in skrbi se za drugo živino že pet dni zamaž čaka nadaljne živino-zdravniške pomoči ali vsaj navodil. — Smrti, nonevarno je zadel konj v hlevu posestnikovega sina, 11 letnega Jožeta Kržiča dne 11. junija. Zdrobil mu je lobanjo za ušesom in na čelu. Kljub takojšnji zdravniški pomoči g. dr. Zupana, je malo upanja, da bi okrevale. — Prosvetno društvo za 20-letnico obstoja prenavlja »Dom«, ki je med vojno

veliko trpel kot vojaško skladišče in kasarna. Ob enem se prizidava tudi stanovanje za hišnika. Leskovec pri Krškem. Dne 3. junija t. l. smo obhajali slovesnost odkritja spomenika padlim vojakom. Vse se je izvršilo ob najlepšem vremenu in v najlepšem redu. Odkritja se je udeležilo nebroj tujecev, med njimi vsa sosodna gasilna društva, meščanska garda iz Kostanjevice in drugi. Cerkevni govor g. Bonaf, bivši kurat. V imenu ZSV je govoril g. J. Pirce iz Ljubljane. Nad vse ganljiva je bila deklamacija učenke Debevec iz Leskovec. Prizor, ko so svoji in društva polagali venec 113 padlim, je bil naravnost pretresljiv. Vso slovesnost je poveljevala priznana krška gasilska godba in pa krški in leskovski pevski zbor. Vsem onim, ki so se naše prireditve udeležili, predvsem onim, ki so na njej na ta ali drugi način sodelovali, izreka odbor javno, iskreno zahvalo. Dne 10. junija t. l. se je vršil občni zbor društva, ki je spomenik postavilo. Izvršilni odbor je dobil absolutorij s po-

hvalo. Nato je društvo kot tako prenehalo, le dosednji izvršilni odbor je bil na novo izvoljen kot oskrbovalni odbor spomenika. Imel bo nalogo skrbeti za to, da bo spomenik vedno v dobrem stanju, da se bo vsaj enkrat na leto brala sv. maša za padle in pela »Liberate« — Na vseh svetnikov popoldne itd. Za predsednika temu odboru je bil soglasno izvoljen dosednji I. tajnik g. Joško Rep. postar. Leskovec, ki ima posebno zaslugi pri tem spomeniku. Ta odbor se bo vsako leto na novo volil pred spomenikom na vseh svetnikov dan popoldne.

Hinje. Dne 16. t. m. bo pri nas otvorjena pogodbeno pošta. Odcepili smo se od Strug in bomo imeli dnevno zvezo z Žužemberkom. Naš naslov bo torej: pošta Hinje pri Žužemberku. Toliko v vednost našim prijateljem kadar nam bodo kaj v Suhokrajno pisali. — Za to pridobitev najiskrenejša hvala g. dr. Kulovcu!

Gospodarstvo

Cegava je češkoslovaška industrija?

(Iz serije člankov Jiri Hejda v praški reviji »Přítomnost«.)

Dejstvo je, da je češkoslovaška industrija veliko bolj v čeških rokah, kakor se pa navadno misli. Za presjono narodnosti kakega podjetja je navadno vzeti objektivne znake (tvrdka, v kakšnem jeziku dopisuje, položaj, zaposlenje), razdelitev kapitala, sestavo vodstva in njegovo finančno odvisnost.

V kemični industriji prevladujejo Nemci, z izjemo farmacije. Živilska industrija je v dveh tretjinah v rokah Čehov in Slovkov, ostala pa v rokah Nemcev in Madjarov. V ČSR je 112 sladkornih tovarn, 12 rafinerij in 49 meš. obratov z 28.000 delavci; od vseh obratov je 42% čeških, 58 nemških. V južni Moravski se opaža vpliv dunajskih bank. Moravska je dalje znana po svojem ječmenu, ki se izvažja v vse dele sveta: v Češko-slovaški je 140 sladarn s 3200 delavci in 340 namočevalnic. Najbolje so v tej stroki zastopani Judi 49%, potem Čehi 36 in pol, Nemci 14 in pol %. Češke pivovarne so 60% v čeških, 40 v nemških rokah, produkcija rjavega premoga je 20% češka, 80 nemška. Težka industrija (železo, jeklo, stroji) je 60% češka, 40 nemška. V lesni industriji, ki je večinoma še obrt in zaposluje 99.000 delavcev, je 64% češke, 31 nemške in 5 madjarske. Podobno je v mizarski in pohištveni stroki. 90% industrije godal je v nemških rokah, le 10% v čeških. Čevlarska industrija zaposluje 16.000 delavcev (od tega samo Bata v Zlinu 6000) in pripada 85% čehom, 15 Nemcem. V tekstilni industriji je 10% češke, 90 nemške, šivalni stroji 75% Čehi, 25% Nemci; poljedelski stroji Čehi 80, Nemci 20%; avtomobili Čehi 85, Nemci 15%, aeroplani Čehi 100% in orožje Čehi 95, Nemci 5%.

Lesni trg

Položaj na lesnem trgu je še vedno čvrst. Interesentov je dovolj. Značilno je, da se je pojavilo veliko povpraševanje za drva, ker gre menda za italijanske državne dobave. Povprašuje se za prav znatne količine. Nadalje je na dnevnem redu povpraševanje za hrastovimi pragovi, ki se iščejo za dobavo do konca januarja 1929 v sledečih dimenzijah: 2,60 m 26x16, via Sušak. Zanimanje je za brzojavne drogeve (smreka-jelka, bor), v prvi vrsti iz Italije, potem pa tudi iz Madjarske. Madjarska je prihajala k nam na Stajersko le po rezano blago, trame. Sedaj pa se zanima tudi za brzojavne drogeve v večjih količinah. Živ interes je tudi za razne plemenite lesove: oreh, javor, lipa, pa jih je zelo težko dobiti. Stalno je zanimanje Sušaka za parjeno bukovino, ki je primanjkuje. Sedaj vidijo producenti, da bi se morali že prej pobrigrati za to produkcijo čeprav v majhnem obsegu. Lahko bi z nevelikimi stroški napravili parilnico, pa bi lahko sedaj dosegli prav dobre cene. Neparjena bukovina, posebno neobrobljena, ima zelo nizko ceno, le po blago, parjeno pa doseže 100% višje cene. Ze sedaj je veliko zanimanje za bodočo sezijo in bukev, posebno naša ima lepo prihodnost. Zato naj se ne strajajo producenti stroškov, ki se jim v lepih cenah parjene bukovine kaj kmalu povrnejo.

Živina

Na dunajski goveji sejmi 11. t. m. je znašal dogn 3181 glav, od tega iz Jugoslavije 280 glav. Samo najboljša kvalitete so ostale v ceni neizpremenjene, vse ostale vrste pa so se pocenile. Notirali so: voli najboljši 1.70—1.95, I. 1.50—1.70, II. 1.25—1.45, III. 0.90—1.20, bik 1.10—1.40 (izjemoma 1.40), krave 0.80—1.30 (izjemoma 1.40), slabša živina 0.65—0.85 šilingov za kg žive teže.

Na dunajski prašičji seji 12. junija je bilo prignanih 16.178 glav, od tega iz Jugoslavije 2339. Notirali so: šepharji I. 2.15—2.20, angl. križani 1.95—2 (izjemoma 2.05), kmetski 1.90—2.20, stari 1.90—2, mesnati 1.75—2.35 šilingov za kg žive teže.

V Milanu so se ta teden cene uvrstile. Tako notirajo 11. t. m. (v oklepaju notacije 4. junija): voli 4.00—5.10 (4.50—5), II. 3.90—4.50 (3.90—4.50), III. 2.70—3.80 (2.80—3.80), krave I. 4.20—4.90 (4.30—4.80), II. 3.20—4 (3.10—4), III. 2.20—3.10 (2.10—3). Vidi se pa znižanje cen za tretjevrstno blago.

V Pragi 11. junija je bilo na sejm 898 glav goveje živine iz Jugoslavije. Na mesni trg so pripeljali 200 jugoslovanskih prašičev, ki so notirali 12—13.25 Kč.

Zopet trgovinska pogajanja z Avstrijo. 16. t. m. se bodo nadaljevala trgovinska pogajanja z Avstrijo.

Konkurs je razglašen o imovini umrlega trgovca Franca Skrabarja, Višnja gora, prvi zbor upnikov 30. junija, prijaviti do 20. julija 1928, ugotov. narok 31. julija 1928.

V poročilo Hmelj. društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, 11. t. m. Vreme se je zadnje 14 dni izboljšalo — vendar še ne tako, kakor si to želijo hmeljarji. S topljšim premenom so se prikazovali v starih nasadih na droge hmeljske stence v precejšnjem številu — in to največ v nasadih blizu gozdov in vod. Prizadeti hmeljarji so takoj pričeli z obrambnimi sredstvi. V nasadih poznega hmelja, ki ga je pa le še nekaj ha, se zopet pojavlja peronospora. Poročati se pa tudi mora, da se prikazujejo v golding nasadih, in sicer na spodnjem delu rastline poganjki s kratkimi kolencji (internodij), kar kaže na lahko okuženost te vrste hmelja. Tukajšnji hmeljarji so se pozivali potem obče zastopov in potom časopisov, da naj stopijo takoj v boj zoper hmeljske škodljivce s priznanimi sredstvi. V dobro oskrbovanih nasadih je rastlina že čez

3 m visoka in je vobče zdrava videti. Zalibog, da naši hmeljarji ne morejo opustiti slabe navade in prodajajo svoj pridelek že vnaprej, kar se je tudi letos zgodilo. — Društveno vodstvo.

Povišanje kapitala. »Evropsko akcionarsko društvo za osiguranje robe i putničkog prtljaga« v Belgradu zvišuje kapital od 2 na 3 mil. Din. Datum emisije je 10. julij, kurz 550 Din (nominalne 500 Din).

Borza

13. junija 1928.

DENAR.

Na deviznem tržišču so se danes uvrstili tečaj Londona, Newyorka in Trsta. Dunaj pa je popustil. V drugih tečajih ni bilo izprememb. Promet je bil slab. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah razen v Newyorku, kjer je bilo pri- vatno blago.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

13. junija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 12. VI.
Amsterdam	—	2293.50	—	—
Berlin	1357.—	1360.—	1358.50	1358.50
Budimpešta	—	992.45	—	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.20	801.20	799.70	799.80
London	—	277.48	—	277.47
Newyork	56.74	56.94	56.84	56.83
Pariz	—	223.55	—	—
Praga	168.10	168.90	168.50	168.50
Trst	—	298.90	—	298.50

Zagreb. Amsterdam 2290.50—2296.50, Berlin 1375—1380, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798.20 do 801.20, London 277.08—277.88, Newyork 56.71 do 56.91, Pariz 222.55—224.55, Praga 168.10 do 168.90, Trst 297.65—299.65.

Belgrad. Narodna banka 6900—6950, vojna odškodnina 450, 451, ult. jun. 453, 454, ult. jul. 458, 459, ult. avg. 463, 464, Zem. banka 56, 60, 7% invest. posoj. 91—92, agrari 57.

Curih. Belgrad 9.131.25, Berlin 124.06, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.16, Dunaj 73, London 25.336.25, Newyork 519, Pariz 20.40, Praga 15.38, Trst 27.295, Sofija 3.75, Varšava 58.20.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.515, Kodanj 190.65, London 24.703.75, Milan 37.385, Newyork 710.90, Pariz 27.95, Varšava 79.69. — Valute: dolarji 709.10, francoski frank 27.08, lira 37.52.

Praga. Devize: Lira 178, Belgrad 59.50, Pariz 182.75, London 164.70, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.35, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Radi ugotovitve vesti o posojilu (po eni verziji dobimo sedaj predjem 3 mil. funtov sterlingov; po drugi pa je pričakovati še ta mesec emisije prvega obroka) so se danes državni papirji uvrstili, zlasti vojna škoda. Med bančnimi papirji je padla Prastrediona, dočim so se ostale bančne vrednote uvrstile. Med industrijskimi papirji tendira slabšje Trbovlskega.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 91.75 den., vojna odškodnina 452 den., Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prastrediona 590 den., Kred. zavod 165—175, Večve 105 den., Ruše 280—300, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 92.25, agrari 56 do 57, vojna odškodnina 452.50—453, jun. 459—460, dec. 477, Hipo 59—59.50, Jugo 88, Prastrediona 950—970, Ljublj. kreditna 125—130, Sečerana 500 do 510, Drava 382—385, Slavonija 11—12, Trbovlje 485—492.50, Večve 105.

Belgrad. Amsterdam 2290.50—2296.50, Berlin 1357—1360, Budimpešta 994—995, Curih 1093.50 do 1096.50, Dunaj 798.2—801.2, London 277.08—277.88, Newyork 56.74—56.94, Pariz 222.55—224.55, Praga 168.10—168.90, Trst 298—300.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 81.75, Jugo 10.80, Hipo 7.40, Alpine 42.20, Greinitz 4.20, Trbovlje 61.25, Kranjska industr. 37, Mundus 198.

BLAGO.

Ljubljana. Les: bukova drva suha fko vag. nakl. post. 3 vag. po 17. Zaklj. 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe slov. post., plač. 30 dni, dobava premo): pšenica nova uzaneno blago za avgust 332.50—335, baška 78-79 kg, 2% 397.50—400, baška nova za julij 340—345, moka 0% vag. bl. fko Ljubljana, plačilo po prejemu 530—535, koroza popolnoma suha 337.50 do 340, činkvanti popolnoma suhi 350—355, oves baški zdevan rešetan 305—310, ajda zdrava domača 295. Zaklj. 2 in pol vag. moka. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. 347.50—350, potiska 352.50—355, juž. ban. 347.50—350, gor. ban. 345 do 347.50; oves bč. slav. 260—265; koroza: bč. 287.50—292.50, bn. 285—287.50, sr. 287.50—292.50; moka: 0 g in gg 478—480, št. 2 457.50—467.50, št. 5 450—460, št. 6 420—430, št. 7 350—360, št. 8 240—245; otrobi 215—220. — Promet 9 vag. pšenice, 16 koroza, 3 vag. moka, 1 vag. otrobov, 2 vag. ovesa, 2 in pol vag. fižola.

Budimpešta (teruvin. borza). Tendence medla. Pšenica: okt. 30.46, 30.52, zaklj. 30.52—30.54, marec 32.56, 32.58, zaklj. 32.56—32.58; rž: okt. 26.26, 26.20, zaklj. 26.24—26.26, marec 28.10, 28.14, zaklj. 28.12—28.14; koroza: julij 29.88, 29.90, zaklj. 30 do 30.02, avg. 30.30, 30.40, zaklj. 30.40—30.50, maj 26.26, 26.40, zaklj. 26.40—26.44.

cev in obrtnikov; 4 reflektanti pa so vpisani pri trgovski bolniški blagajni in pri »Podpornem društvu«. Do današnjega dne pa se je število prosilcev pomnožilo še za 21, tako da je momentano vseh reflektantov 142.

□ Smrtna kosa. Umrli sta: Greif Marica, poselstnikova hčerka, stara 8 let. Pogreb bo danes ob 17. uri iz bolnice na Magdalensko pokopališče. — Vokač Anton, vlakovodni revizor v pok. Pogreb danes ob 16. uri na pobeško pokopališče.

□ Novo kopališče — v Studencih. Gostilničarka »Pri Katric« je zgradila ob Dravi v bližini Gajškove vile lepo moderno kopališče. Otvoritev bo prihodnjo nedeljo. Kopališče se nahaja v bližini Felberjevega otoka, kjer bo mestna občina mariborska zgradila svoje kopališče.

□ Radi nesrečne ljubezni je skočila v Dravo 19letna služkinja M. L., doma iz Prekmurja. Brodar meljsko-pobreškega broda pa jo je s pomočjo čolna spravil na kopno blizu Huterjeve tovarne na Melju. Iz pisma, ki se je našlo, je razvidno, da je nesrečna hotela v smrt radi nesrečne ljubezni. Prepeljali so jo v bolnico.

□ Zastrupila se je Marija P., soproga čevljarkega mojstra, in sicer z octovo kislino. Odpeljali so jo v bolnico. Ali se je zastrupila po nesreči ali v samomorilnem namenu, ni znano.

□ Pazite na stotake! Na sled so prišli pretkani sleparji s stodinarskimi bankovci. Osnova tej sleparsi je v tem, da se stodinarski bankovce razreže na 16 delov, pri čemer pridobi slepar zase en delež. Ostale dele prav fino zalepi — bankovce je gotov. Takoj ga pa spoznaš, če ga položiš na normalen bankovec, ker je seveda krajši od normalnega za eno šestnajstinko. In kakšen je profit sleparjev? Vsak šestnajsti bankovec je njegov. Zatorej pazite na te bankovce in prijavite vsak tak slučaj policiji.

□ Policijska kronika beleži eno aretacijo (radi splošnega suma) in pa več prijav (radi pasjega zapora, sviranja in prepevanja v gostilni, avtomobilskega reda, prekoračenja policijske ure, poškodbe »svarilnega znamenja, cestno-policijskega reda in poškusa samomora).

Celje

NOVA STANOVANJSKA AKCIJA.

Pod tem naslovom sem pred par dnevi v časopisju sprožil misel, da bi se v naši občini še to leto začela stanovanjska akcija s pomočjo občine tudi za one, ki niso zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Vidim, da je s tem zanimanje pri reflektantih še bolj zraslo, opazil sem, da hoče biti vsak na jasnem, koliko bi znašali mesečni obroki pri raznih varijantah. Dal sem za to zračunati po strokovnjakih mesečne obroke: 1. za novo stanovanjsko akcijo pri 8 odstotnem obrestovanju, 2. za prvo t. j. tkzv. delavsko stanovanjsko akcijo pri 4 odstotnem obrestovanju glavnice.

Tabela, katero tem potom objavljam, ima gornji dve glavni varijanti ter pri vsaki varijanti tri

Fiedlerjevo patentirano sredstvo za pospeševanje rasti las

„GAMMA“

je obenem najboljšo sredstvo proti izpadanju las, perhajem in krhkosti las. Daje življenjsko zmoglost lasnim koreninam in odgaja puhaste lase v močne. Vporaba je enostavna ter se že po prvem poskusu pokaže kot zelo potrebna. Zdravniško preizkušena in priporočena. Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji. Ako je tam ne dobite, obrnite se na edino Glavno zastopstvo za SHS:

Drogerija „NADA“ Kolar i Gabrič, Subotica

Telefon št. 637
Cena iz Subotice: 1/4, 1 Din 65—, 1/2, 1 Din 85—

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 14. junija: Zaprti.
Petek, 15. junija: ŠVEJK. Gostuje g. Josip Gradiš. Danes. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 14. junija: DEKLE ZLATEGA ZAPADA. Red D.
Petek, 15. junija: BALETNI VEČER. Poslovilni večer gđ. Wisiakove in g. Vlčka. Izven.
Sobota, 16. junija: SALOME. Premierski in D abonma.

Nedelja, 17. junija ob pol 20: ČARDAŠKA KNEGINJA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 14. junija ob 20: PUSČAVNIKOV ZVONCEK. Ab. D. Kuponi. Zadržnikrat.
Petek, 15. junija ob 20: JESENSKI MANEVR. Poslovilni večer gđ. Lubejeve in g. Bratuža

Kaj je novega

KOLEDAR

Četrtek, 14. junija: Bazilij.

ZGODOVINSKI DNEVI

14. junija: 1908 je bila blagoslovljena cerkev na Viču. — 1544 je v Münchenu umrl komponist Orlando di Lasso. — 1812 se je rodila ameriška pisateljica Harriet Beecher-Stowe. — 1798 se je rodil češki zgodovinar Fran Palacky.

★

★ **Tabor na Rašici.** V nedeljo 17. junija prirede krščanski socialisti iz Šmarina pod Šmarno goro in Gamelj ter okolice izlet in tabor na Rašici nad Gameljmi. Ob 9 bo sveta maša, nato zborovanje na prostem. Govorita tov. Jože Gostinčar in tov. France Žužek. Pri prireditvi sodeluje moški pevski zbor iz Šmarina pod Šmarno goro. Rašica je tudi lepa izletna točka. Vabimo vse naše delavstvo in naše prijatelje k udeležbi!

★ **Doktorski izpit iz tehniške vede** je položil naš rojak g. ing. Fran Podbrežnik 12. junija v Bordeauxu.

★ **Smrtna kosa.** V Varaždinu je umrl g. Vlado Dolanski, dosluženi gimnazijski ravnatelj. Bil je dobra duša svojim tovarišem-profesorjem in tudi učencem. Da pripomnimo: neka posebnost je okoliščina, da so trije bivši sošolci, vseh osem let gimnaziji varaždinski, opravljali službo ravnatelja. Ko je Dolanski bil odločil vodstvo gimnazije, mu je postal naslednik sedaj že rajni dr. Adolf Jurinac; na višji deklški šoli pa je vršil službo ravnatelja še živeč g. Janko Kenfelj. Leta 1922 je v gimnazijski cerkvi obhajalo pet tovarišev 50 letnico mature, minulo leto 55 letnico četvorice, letošnja obletnica pa je še v božjih rokah.

★ **Občni zbor Županske zveze za sodni okraj Višnjagora** se je vršil v nedeljo 10. junija v Stični. Navzočih je bilo 54 županov, svetovancev in odbornikov. Načelnik Erjavec, ki je bil ponovno izvoljen, je podal splošno poročilo o delu Županske zveze. Izvolil se je deseterčlanski pripravljavni odbor za živinorejsko zadrugo celega okraja Višnjagora z županom Kutnarjem (Bukovca) na čelu. Podnačelnik Mestnik je poročal o občnem zboru glavne zveze. Živinozdravnik g. Drole je podal daljši pouk o izdajanju živinskih potnih listov in o živinskih kužnih boleznih.

★ **Rokodelskim pomočnikom, ki se udeležijo zborovanja v Stični** v nedeljo 17. junija, sporočamo, da je dovoljena polovična vožnja v dnevih 15. do 19. junija v območju ljubljanske in mariborske oblasti. Udeleženci naj kupijo na vstopni postaji cel vozni listek do Stične in naj prosijo za dnevni postajni žig. V Stični voznih listkov ne oddati, ker veljajo s potrdilom, ki ga bodo dobili pri zborovanju v Društvenem domu v Stični, za vožnjo domov. — Kat. društvo rokodelskih pomočnikov.

★ **Odprava potnih vizumov med Češko-slovaško in Jugoslavijo.** Konzulat ČSR v Ljubljani javlja uradno, da so od 15. junija ukinitveni potni vizumi med Češko-slovaško republiko in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Potniki se bodo odslej izkazovali le z rednim veljavnim potnim listom.

★ **Uslužbenski davek.** Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je založila »Seznam odtegnenega davka« in sicer za večja podjetja do

32 uslužbencev stane pola 1.50 Din, od 100 pol dalje pa po 1 Din. Za manjše obrate do 12 uslužbencev pola Din 1, od 20 pol dalje po 70 par. Istotam se dobi tudi: Tabela za preračunavanje uslužbenskega davka. Komad po Din 10.

★ **Maturantje moškega učiteljskega v Ljubljani** iz leta 1908 praznujejo 20 letnico dne 30. junija v Celju. Zbirališče istega dne popoldne v kavarni Evropa.

★ **Maturantje zasebnega učiteljskega pri uršulinkah** v Ljubljani iz leta 1913 se zberemo 5. julija k 15 letnici mature. Tovarišice, prijavite se do konca junija predstojništvu samostana!

★ **Uvažanje ruskega komunističnega lista »Rulj« v našo državo.** Po obvestilu ministra notranjih zadev se uvažja iz Rusije preko Francije v našo državo ruski komunistični list »Rulj«. V naši državi so vsi ruski listi prepovedani, torej tudi »Rulj«. Sočasno s tem obvestilom pa ministrstvo opozarja, da naj se ta list ne zamenja z demokratičnim listom ruskih emigrantov »Rulj«, ki izhaja v Berlinu z označbo »Russische demokratische Tageszeitung«. Ta list je protiboljševiški, ne piše proti interesom naše države, zato je dovoljen.

★ **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** vabi na mesečno zborovanje, ki se vrši v četrtek 14. junija ob 6 popoldne na kirurškem oddelku. Predavata g. san. polkovnik dr. R. Jug: Tuberkuloza ledvic in nje terapija; g. asistent dr. R. Blumauer: Diferencialna diagnoza peritonite.

★ **Knjižica »Pantič, le gor vstan!«**, po kateri je bilo že več mesecev živahno povpraševanje, je izšla v drugi razširjeni izdaji v založbi »Svete vojske« v Ljubljani. Stane broš. 12 Din, vez. 20 Din.

★ **Požar.** V noči od torka na sredo je okoli polnoči začela goreti hiša g. Ant. Werboleta v Podčetrtnju (Medija-Izlake). Kljub požrtvovalnemu delu domačih gasilcev in ostalih domačinov so mogli rešiti samo opravo najemnika, ki je stanoval v hiši. Od hiše je ostalo samo zidovje. Domneva se, da je zažgala zlobna roka iz maščevanja in sicer ravno za god g. Werboleta.

★ **Dve železniški nesreči.** V ponedeljek zvečer se je pripetila na postaji Bistrica pri Sarajevu večja železniška nesreča. Trčila sta dva tovorna vlaka, ki sta bila pomotoma postavljena na isti tir. Strojvodji in kurjača so poskušali še v zadnjem trenutku preprečiti nesrečo, vendar jim pa to ni uspelo. Poskakali so z lokomotiv, nakar sta se lokomotive zadeli druga v drugo. Poškodovani sta obe lokomotive, nekaj vagonov in tračnice. Škoda znaša 100.000 Din. — V Koprivnici je pri izvrševanju službe padel z vlakovih stopnic preglednik finančne kontrole Andrija Brlek in se smrtno nevarno poškodoval. Nahaja se v bolnici.

★ **Skrivnostni zločin v Barošu.** V luki Baroš so v torek zjutraj našli pri svetilniku veliko mlako krvi in nekaj kratkih kostanjvih človeških las. Okrvavljen je bil tudi del obale. Ker je šlo najbrže za zločin in je bila žrtev vržena v morje, so takoj uvedli preiskavo. Na dno morja je bil spušen potapljač, ki pa ni mogel kljub dolgem iskanju ničesar najti. Zločinec je svojo žrtev (moža ali žensko) najbrže na obali zaklal in ji prerezal žilo, jo naložil na čoln ter jo neznanu kje sredi morja utopil. Našli so na licu mesta tudi sledove čevljev, ki so bili fotografirani. Slučaj je preiskala tudi sodna komisija. Preiskava je otežkočena, ker ni nikakih podatkov o zločinu, niti ni mogoče odkriti trupla. Kakor je sedaj ugotovljeno, ne manjka na Sušaku niti ena oseba in je bila žrtev tega zločina najbrže kaka tuja oseba.

★ **Krvava dražba v Banatu.** V banatski občini Črepaja se je pripetil te dni pri javni dražbi krvav dogodek, ki je zahteval človeško življenje. Kmet Kosta Atanacković je bil zelo zadolžen in bi moral izplačati večje denarne zneske. Ker pa je imel doma bolno ženo, za kar je imel velike izdatke, ni mogel pravočasno plačati dolgove in je prosil za odlog, ki mu pa ni bil dovoljen. Njegova polja so prišla na dražbo. Ko je prišla sodna komisija in z njo edini dražitelj, gostilničar Milan Topolovački, je Atanacković vprašal: »Kdo bo tu kaj kupil?« Gostilničar se je takoj oglašil, toda že popolnoma obupani Atanacković je potegnil revolver in ga z enim samim strelom zadel v glavo ter usmrtil. Atanacković je nato vprašal še enkrat: »Je še kdo tu, ki hoče dražiti?« Seveda se ni nihče več oglašil, nakar je oddal Atanacković revolver orožnikom, ki so že prihiti, in se pustil mirno odvesti. Atanacković je bil znan kot miren mož in je zato slučaj vzbudil v okolici veliko pozornost.

★ **Pri haemeroidah,** zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, krvavenju debelega črevesa, pritisku vode, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, utrujanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne »Franz-Josef-grenčice« vselej prijetno polajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan zjutraj in zvečer pol kozarca »Franz-Josef-vode«. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 8828

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Nočno službo imata: Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Dunajski cesti.

○ **Za lastnike zemljišč ob Glinščici in Malem grabnu.** Veliki župan razglašja: Z odločbo z dne 16. septembra 1925, H. br. 477, sem izdal Glavnemu odboru za obdelovanje ljubljanskega barja vodnopravno dovoljenje za regulacijo Gradašnice, Glinščice in Malega grabna, ki je postalo pravomočno. Pri izvrševanju regulacijskih del na Gradašnici pa se je pokazalo, da je nujno potrebno zavarovati nova obrežja regulirane struge zoper pritisk talne vode, kakor tudi zoper poškodbe nadtalne meteorne vode, da se po novo reguliranih, oziroma iztrebljenih jarkih odvaja voda koncentrirano v novo strugo Gradašnice. To velja posebno glede tako zvanega Marnovega kanala, ki obstoji na parceli št. 1163-7 k. o. Vič in ki bi ga bilo primerno poglobiti in razširiti; poleg tega bi ga bilo podaljšati preko parcele št. 377 k. o. Trnovsko predmestje ter preko ceste XVII na Viču in kot občestni jarek južno od te ceste proti zapadni strani in sicer v dolžini 376 m ter ob parcelah št. 399, 401-3, 404, 405, 408, 409, 411-2, 412, 415, 416, 418-2, 419, 422, 423, 426 in 427 k. o. Trnovsko predmestje. Radi tega razpisujem na prošnjo imenovanega odbora po §§ 54 in 61 vodnopravnega zakona kranjskega vodnopravno obravnavo na petek, dne 22. junija 1928 s sestankom ob 9 dopoldne na imenovani cesti ob parceli št. 1163-7 k. o. Vič. Najkasneje pri tej obravnavi je treba prijaviti vodji komisije ugovore, ki se niso že prej uveljavljali ustno ali pismeno pri velikem županu ljubljanske oblasti, ker bom sicer sklepal, da se prizadeti strinjajo z nameranimi deli in za to potrebnim odstopom ali obremenitvijo zemljiške lastnine. Na morebitne poznejše ugovore se ne bom oziral ter bom o stvari odločil, upoštevajoč poznejše le pomisleke iz javnih ozirov. Udeležence vabim, da se te razprave udeležijo. Morebitni njihovi zastopniki si naj preskrbe pravočasno pooblastilo, da morejo dati pri razpravi dokončno izjavo. Dotični načrti so razpoloženi na vpogled udeležencem med uradnimi urami pri mestnem magistratu ljubljanskem (gospodarski urad) in pri okrajnem glavarju za okolico v Ljubljani ter v pisarni oddelka IV a velikega župana ljubljanske oblasti.

○ **Samoumor mladega dijaka.** Včeraj ob pol petih zjutraj sta posestnika iz Dravelj Fr. Peterca in Anton Oven odkrila v bližnjem, kakih 500 korakov od glavne ceste oddaljenem kozoletu, last Marije Ravniharjeve iz Dravelj, neznanega obešenca. Oven je takoj prerezal vrv, na kateri je obešenec visel. Ko sta posestnika videla, da je neznanec že mrtev in da ga ni mogoče rešiti, sta o dogodku obvestila stražnico v Spodnji Šiški. Na lice mesta je prišla policijska komisija pod vodstvom zdravnika dr. Avramoviča in revirnega nadzornika Močnika. Dr. Avramovič je ugotovil, da je smrt nastopila pri obešencu v času od 3 do 4 zjutraj. Obešenec je star navidez kakih 20 do 22 let, vitke postave in po videzu najbrže dijak. Obešen je bil v rjavkasto obleko in črne hlače ter je imel že obrabljene čevlje in nov siv klobuk. Pri njem niso našli nobenih dokumentov ali denarja razen svinčnika in radirke. Ker niso mogli ugotoviti identitete samomorilca, so njegovo truplo fotografirali in daktiloskopirali ter nato prepeljali v mrtvašnico v Dravljah. Pozneje so ugotovili, da je mladi samomorilec gimnazijski maturant Maks Eržen iz Rožne doline. Eržen je zadnje čase imel prenapete živce, kar se je pri njem še poslabšalo, ko se je pričel pripravljati za maturo. Ker je mladi dijak vedno huje trpel, ga je oče odvedel v torek popoldne k zdravniku. Ta mu je svetoval, naj preloži maturo na poznejši čas ter naj se nekaj časa zdravi. Oče je na to pristal, Maksa pa je za zaključek zelo potrl. Ves obupan je šel nato z očetom pod Rožnik na sprehod. Tu je v gozdu izginil in čeprav ga je oče dolgo iskal in klical, se vendar ni več prikazal. Dijak je nato najbrže vso noč taval, dokler se ni v kozoletu v Dravljah končal. Maks Eržen je bil sin pismonoše na Viču. Rojen je bil 12. oktobra 1908.

○ **Brezobziren voznik.** V Ilirski ulici je vozil v torek zvečer neznan in očitno vinjen voznik. Voz je bil brez luči, kljub temu pa je voznik vozil v najbolj divjem diru. Z vozom se je zadel v motorno kolo, ki je stalo na cesti in je imelo prižgano luč ter ga podr. Motorno kolo je znatno pokvarjeno in ima lastnik nadmonter Leopold Sever okoli 1000 Din škode.

○ **Nesreča pri delu.** Včeraj popoldne je pri zgradbi poslopja Poštne hranilnice stisnil vagonček za prevažanje opeke delavca Antona Uzelca in ga znatno poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico.

○ **Policijski drobiž.** Aretirane so bile tri dekle, nepopolnletne in stare znanke policijskih zaporov, zaradi vlačugarstva. — V neki gostilni na Viču so se stekli pri plesu fantje, ker je nekdo nastavlil svojemu tovarišu nogo. Iz pretepa je nekaj fantov odneslo to, kar so iskali, namreč krvave butice. — Mariji Juvanovi je bil na Vodnikovem trgu ukraden zavitek s štirimi metri etamina. — Neki posestnik z Viča je ovađen zaradi trpinčenja živali. Vozil je s konjem, ki je bil na nogi znatno ranjen.

○ **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko škrobljeno perilo** v najlepšo izvršitev.

urejuje najbolje prebavo, čisti želodec in čreva sigurno pa prijetno. I omo! v vsaki lekarni Din 4.—

○ **Licenciranje bikov plemenjakov.** V smislu zakona o povzdi govedoreje morajo vsi živinorejci v ljubljanskem mestnem okolišu naznaniti pismeno ali ustno v mestnem gospodarskem uradu (Mestni trg št. 27/L. soba št. 13) najpozneje do 24. junija 1928 svoje biko, ki jih nameravajo uporabljati za plemenitev tujih krav in telic. Pismena s kolekom z aš Din opremljena naznanila morajo vsebovati ime, primke in bivališče bikovega lastnika, popis in pasmo naznanjenega bika ter napoved v že event. licencovanju (datum in številka izdane dopustnice). Vse te mestnemu gospodarskemu uradu naznane biko bo še tekom tega meseca pregledala posebna po Oblastnem odboru potrjena komisija, ki bo lastnikom najboljših pripoznanih bikov razdelila v to svrhu votirano nagrado. Čas in kraj licenciranja se bo naznanil pripravljenim živinorejcem pozneje pismenim putem.

Maribor

□ **Poučni sestanek glede naše delavske kolonije,** ki se je vršil v torek ob 20, je krasno uspel. Zopet se je pokazala vsa nemoč socialističnih slagerjev, ki smo jih čitali v Volksstimci, češ da je ta poučni sestanek samo »Gimpelfängerei«. Minula je doba, ko se je mogla množica varati s slagerskimi slepili; naše ljudstvo je danes že toliko izšlo iz politično zrelo, da gleda samo na to, kaj se dela in kdo dela. In delavcem na političnem polju daje tudi priznanje, gubeždem pa obrača hrbet. Torkov sestanek se je vršil v znamenju velikega zaupanja in neutajljivega priznanja našim voditeljem. Temu je dokaz mnogostevilna udeležba, ki je najodločnejše demantirala zlobna nasprotniška podtikanja, veliko zanimanje, s katerim so poslušalci sledili posameznim referatom, in pa živahno pritrjevanje ter ploskanje, ki je spremljalo zanimiva ter nadvse aktualna izvajanja govornikov. Sestanek je s pozdravom in lepimi uvodnimi besedami otvoril občinski svetnik g. Hrastelj, ki je hkrati sporočil zborovalcem, da se je ustanovila posebna zadruga »Lastni dom«, ki hoče pomagati še posebej tistim, ki bi ne mogli priti do svoje hiše v delavski koloniji. Občinski svetnik g. Stabej pa je najprej razložil, kako je prišlo do delavske kolonije, obseg in izgled cele kolonije, izgled posameznih delavskih hiš zunaj in znotraj. Občinski svetnik g. ravnatelj dr. Anton Jerovšek je nato pojasnil poslušalcem, da se je sklical sestanek za to, ker so dan na dan prihajali posamezniki povpraševati, kaj je z delavsko kolonijo, in ker se je na ta način pokazala očitna potreba, razjasniti Mariborčanom vse podrobnosti te velikopotezne gradbene akcije. Opozoril je zborovalce na to, kako izpolnjuje SLS v Mariboru posamezne točke svojega obsežnega komunalnega programa, ter ugotovil, da se je ta njen komunalni program že razširil. Klub obč. svetnikov SLS bo namreč za prihodnji seji obč. sveta stavil predlog, naj mestna občina takih hiš zida še več (to bi bila druga kolonija), ako se najdejo ljudje, ki bi želeli imeti take hiše. S prav posebnim zanimanjem pa so spremljali zborovalci razlaganja o višini in načinu odplačila posameznih hiš, o čemer poročamo na drugem mestu. Po zaključenih pojasnilnih besedah g. obč. svetnika Hrastelja so nekateri zborovalci prosili za pojasnila, ki so jim jih dajali posamezni referenti. Po zaključku sestanka so se zbrali zainteresirani zborovalci v posameznih skupinah ter se z našimi voditelji še dolgo razgovarjali o načinu odplačevanja teh hiš. Z zadovoljstvom so se razhajali ljudje, poučeni o vsem po naših voditeljih; ne hote se je človek moral spomniti tistih sestankov, ki jih je svojsko skliceval Janez Ev. Krek v plemenitem prizadevanju: dati delavcu lastno hišo!

□ **Prošnje vložit** se tekom tega tedna vsi, ki reflektirajo na hišico v Delavski koloniji! V prošnji, ki jo je treba kolkovati s petdinarskim kolekom, je treba navesti ime in priimek, poklic, da-li je prošilec zavarovan pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, kako dolgo je zavarovan, da-li in koliko razpoložljivega kapitala že ima. V prošnji je treba tudi navesti, da-li prošilec reflektira na hišico z višjimi obrestmi, ako bi ne dobil hišice v prvi koloniji, ki se gradi z brezobrestnim posojilom. Zakaj že sedaj prošnje? Na ta način bo razvidna eventualna potreba po graditvi II. delavske kolonije. Hišice te II. kolonije bodo stale ravno toliko kakor hišice I. kolonije; dražje bo samo mesečno odplačevanje in to toliko, kolikor bodo znašale obresti, ako bi se tudi za to kolonijo ne posrečilo dobiti brezobrestnega posojila. Naj pojasnimo, da je sicer že vložena prošnja za novo brezobrestno posojilo, da pa seveda ne moremo jamčiti za ugodno rešitev. Vsa pojasnila za vlaganje teh prošnji dobite v tajništvo SLS za mesto Maribor (Koroška cesta 1).

□ **Kdo bo dobil hišico v Delavski koloniji?** V poštev pridejo predvsem tisti reflektanti, ki so zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Naše stališče pa je, da naj pridejo do hišice tudi tisti, ki nimajo omenjenih pogojev. Zato je klub občinskih svetnikov SLS sklenil staviti na prihodnji občinski seji predlog, naj mestna občina zida še več takih hiš (to bi bila II. kolonija), ako se prijavijo ljudje, ki bi želeli imeti take hišice. In radi tega vložite vsi, ki želite hišice, še ta teden prošnjo na mestni magistrat, da bo razvidno, koliko je reflektantov za hišice v II. koloniji.

□ **Kako boš odplačeval hišice?** Hišice bo 18 tipa A (kuhinja in 4 sobe) ter 57 tipa B (kuhinja in 2 sobi). Posamezna hišica tipa A bo stala približno 76.000 Din, tipa B pa 58.000 Din. In kako boš odplačeval mesečno svojo hišico? V koloniji I., ki se bo zidala z brezobrestnim posojilom, bo po dosedanjih računih znašala mesečna najemnina 482 Din (tip A) oziroma 368 Din (tip B) — če želiš, da se amortizira celotni znesek v 20 letih; če pa hočeš, da si odplačaš hišico v 25 letih, potem bo znašala mesečna najemnina približno 420 Din (tip A) oziroma 320 Din (tip B). Kako boš pa odplačeval hišico v II. koloniji, ako se ne posreči za gradbo tudi te kolonije dobiti brezobrestnega posojila? V tem slučaju boš plačal mesečno 640 Din (tip A) oziroma 480 Din (tip B), če se naj hišica odplača v 20 letih. Če ti je pa ljube, da se znesek amortizira šele po preteku 25 let, potem plačaš mesečno 900 Din (tip A) oziroma 450 Din (tip B). Cim izplačaš tri četrtine celotnega zneska, se hišica prepiše na tvoje ime. Velik pomen pa je v tem, da je vsakokratni mesečni znesek najemnine in odplačilo hišice obenem.

□ **Prošnje je vložilo 121 reflektantov** do 8. junija. Med temi je 76 takih, ki so zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev; 41 reflektantov pripada večinoma stanu drž. nameštene.

G—Kopališče—
GLEICHENBERG
Štajersko Avstrija
15. aprila do 15. oktobra
Katar, astma, emphysem, bolezni srca. Sloviti zdravilni vrelci, naravne ogljikovo-kislozdravilne kopeli, nhalatorji, pnevmat. stanice. — Polni penzion od 8 silingov dalje. — Prospekti Kurkommission Gleichenberg.

oblakih, jo sočutno pogledal in zašepetal: pridi! Stori! Je še kakih pet korakov, se ozri in ponovil zapovedujoče: Pojdi! Pa ga ni bilo več. Nastasja Mihajlovna je pogledala, in čez prepad se je vzpel kakor mavrica lehak izrezljan mostiček. Planila je k njemu in se zbudila... Ozrla se je: sama je bila v spalnici. Vsi so že spali, bila je globoka noč. Pred sveto podobo v kotu je svetlikala samotna lučka... Vzpela se je v postelji, spustila noge na tla, srce ji je pričelo hudo utripati. — Kaj pomenijo te sanje? — je mislila, — morebiti je to razodetje? Kdo pa je bil ta starček? — In komaj ji je to prišlo na misel, je vsa zadrtela: iz kota jo je gledala sveta podoba, in takoj je spoznala te prodirajoče oči. Gledal jo je isti starček: Sergij Radonežski...*) Zdaj ji je bilo jasno, da ima pokrovitelja, ki več premore kakor ljudje. Pokleknila je, kakor je bila, na tleh in vroče molila. Zjutraj pa je prodala vse, kar je še imela zlatega nakita, se poslovila od dece, pa jo je mahnila bodrega srca naravnost v Petrograd...

* Sv. Sergij, 1818—1891, vzor ruskega me-nikva.

(Dalje sledi.)

Za duha in srce

I. razstava umetniške Matice

Kakor sem na tem mestu že poročal, je Umetniška Matica priredila na velesejmu od 1.—12. t. m. razstavo, ki je do neke mere retrospektivna in ilustrira delo in stremeljenja slovenske upodabljajoče moderne zadnjih 10 let sploh; tudi na dekorativnem polju, dalje tudi v Propagandnem oddelku literarne tu- in inozemske dokumente o delu naše moderne od 1. 1918. do letos.

Razstavo v paviljonu K odpirajo Propagandni in Dekorativni oddelki. V prvem so razstavljeni v steklenih vitrinah katalogi razstav bivšega »Kluba mladih« in sedanega »Slov. um. društva«. Mladi so razstavliali zadnjih deset let v Beogradu, Splitu, Sarajevu, Nov. Sadu, v Ljubljani in Mariboru, dalje v Pragi, Hodoninu, Lvovu, v Benetkah, na Reki in v Gorici, Parizu, Berlinu, Newyorku, Dunaju i. t. d. in s tem vršili *velevažno službo umetniške komunikacije z inozemstvom*, katerega so seznanjali z našo umetnostjo in ga zainteresirali za Slovene.

Skoda, da niso fotografije izvršenih plastičnih del in fresk dobile lastnega prostora, tako nekako tonejo v množici. L. Dolinar je razstavil nagrobne spomenike, dekorativno plastiko za okras arhitekture in prejšnjega in zadnjega časa. Tako svoj spomenik kralja Petra in Miklošiča, J. Omahen nagrobnik in osnutke, Fr. Kralj svojega Kreka in nagrobnik (1927), dekoracije Akad. doma in par cerkvenih plastik, T. Kralj poleg Zolgerjevega spomenika na univerzi pet del cerkvene dekoracije. Te dekoracije *petih cerkev v slovenskem ozemlju Italije* so zelo važne dogodke v zgodovini razvoja naše povojne moderne in odločen korak v smeri sodobne cerkvene dekoracije. Doslej je v cerkvah vegetiral povsod stari barok — Kralj je cerkveno dekoracijo osvojil modern. Hvalavredno je, da so se primorske in goriške, kraške cerkve (Struge, Prem, Volče-Tolmin, Sv. Lucija, Avber) obrnile na modernega umetnika. Treba je namreč izpodbiti mnenje, da cerkvena dekoracija ne sme biti stilno sodobna. Izkazalo se je, da so Kraljeve slikarje baš tako, že ne še bolj »cerkvenec«, kakor so bile Koželove, Jebračine, Tomčeve zastarelosti in pri tem so to še umetnine nadpovprečne kova in ne bodo brzo ostarele. Kralj je dokazal, da je stil novega realizma tudi za cerkev in s tem storil vелеvažno dejanje. Sodoben človek tudi v cerkvi ne more estetski nesodobno čustvovati! Sicer pa so v Kraljevem stilu bitne duhovne sorodnosti z zgodnjokrščanskimi, ikon-sko in gotičko cerkveno umetnostjo, kar bi bilo vredno študija in bi se tako mnogim šele odprle oči za res globoko krščanski religiozni genij Kralja.

Ze v zadnjem članku o razstavi sem poudaril ogromne zasluge mladih za našo moderno dekorativno umetnost: knjižno opremo in ilustracijo, za keramiko, inscenacijo, sobno opremo in gled. kostume. Za knjižno opremo so zelo veliko storili B. Jakac, oba Kralja, Maleš, Omahen, Serajnik, Spazzan, Stiplovec, G. Kos. Velika množica del te stroke res preseneti. »Mladci« res niso lenarili. Slovenci do nedavnih knjižne opreme sploh nismo imeli navade poverjati slikarjem in arhitektom. Mladi pa so si tu energično utirili pot in podirli vse predsodke: dokazali so nujnost umetniške knjižne opreme in jo popularizirali, bivši ekspresionisti so dokazali svoje velike dekorativne talente in danes je knjižna oprema pri nas stroka umetnikov in je razmeroma na tako visoki umetniški stopnji, kakor pri nobenem drugem fužnoslovenskem narodu. To je bilo veliko dejanje naše mlade povojne moderne.

Keramčne izdelke so razstavili F. Kralj in njegovi učenci M. Jerajeva in D. Pajničeva. Kralj je odlično delal za osamosvojitve te panoge naše dekorativne obrti. Načrte za inscenacijo so razstavili Bratina, Cernigoi, Cargo, Kreft, Pregare in Spinčič. Zal, ta panoga je pa nas še malo razvita in površno gojena. Treba da se zanjo zavzamemo umetniki in arhitekti dosti resneje kakor so se doslej!

Grafična dela in risbe so razstavili Cargo, Jakac, G. Kos, T. Kralj, M. Maleš, V. Pilon, Plestenjak, Serajnik, Stiplovec, oba Vidmarja, del teh tudi letake, olinatne slike Cargo, Jakac, Kokolj, G. Kos, I. Kos, oba Kralja, Pilon, Serajnik, Stiplovec, Trstenjak in Zupan. Cargo se ne znajde iz svojih eksperimentov, Jakac je pokazal same starejše reči, ki smo jih že čisto videli, Kokolj produciira dekorativno stilizirane igrice. G. Kos s svojim naturalizmom in kolorizmom (najnovejša Gostilna 1928) hodi svoja pota dalje; lani je moderni plastični ideal vsaj oddaleč zaslučil, letos se mu je odrekel in stilizira v smeri ploskovitih barvnih ploskov. V njegovem delu ne čutim prave sodobnosti. I. Kos (Maribor) z »Deklico z oranžo« precej obeta. T. Kralj je razstavil same starejše stvari — njegovo glavno delo so bile zadnja leta gori omenjene cerkvene dekoracije. F. Kralj ima razen ene slike same starejše stvari — želel bi si ga bolj produktivnega. Vendar »Desetnik« (1928) je najnovejšo delo in pomena vreden dogodek kakor Tonelove dekoracije in njegova »Svalba«. Blago se loči od plastičnega naturalizma in kompozicij, ki so pri drugih mladih same sebi estetski namen, loči po tem, da ima zopet »idejne« ambicije v smislu novega realizma in nove duhovne reakcije na polpreteklo estetsko-formalno brezdušje, ki je sledilo — dasi nujno potrebno — ekspresionizmu pri nas. Kralj je zopet pokazal nekaj novega, je to še stari utirač novih potov, le žal, da nemara glede produktivnosti ne bo več stari. Sicer pa rajši eno samo delo na leto, pa tisto kaj vredno, kakor pa množico površnega. Ta »Desetnik« se jako odraža iz vsega ostalega na razstavi po naprednosti stila, po duhu in formi. Pilon je pokazal starejše stvari, novejši (1927) akti kažejo vpliv Picassovega, krajine pa le malo napredka. Skoda, če bi nam oni Pilon, ki je pokazal tako genialne začetke, sedaj naenkrat utonil med drugovrstnejši Serajnik ima dve studirani krajinski risbi (223, 224), med olinatimi deli vzbujata pozornost Cerkniško jezero in Tihočitje. Stiplovecove že od prej znane slike, deloma pod Kraljevim vplivom, še vedno učinkujejo. V Trstenjaku ni iskric sodobnih umetniških teženj, je to zastarelo rokodelstvo. Zupan se trdovratno drži barve, dasi energično komponira mase v ravnevesne bloke; pravega napredovanja odteje, ko je pred par leti isto pokazal, ne vidim.

Plastične so razstavili L. Dolinar, F. Gorše, oba Kralja, Pilon. Napotnik in Povirek. Dolinar ne napreduje zelo vidno in hitro. Ima mestoma dobro razgibano plastiko v bloku, dobro rešene dekorativne kompozicije, drži se pa slojkoprej svojega vzora, čegar vplivom je zapadla večina SHS kiparjev, dasi ga ne kopira nego samostojno prečeta. Gorše je, mislim, še na začetku razvoja. S teh cel, ki so še brez osebnega pečata, se še ne da mnogo soditi o njem. F. Kralj ima le eno delo iz l. 1928., Tona pa troje od lani. Napotnik nima nič novega, Povirka je bilo škoda, da je umrl, Pilonova Cankar in Lokar sta pa bolj efektivna domisleka v smislu neke francoske pokubistične manire.

Grafični, olinati in plastični oddelki so po-

kazali razmeroma prav malo novega. Škoda, da sta Vidmarja posebej razstavila in da je razstava tako malopregledna, raztreseno urejena. Vendar, Matica se je predstavila, hoče živeti, podprimo jo! Desetletnemu delu naše moderne pa čast!

Mistično Telo Kristusovo

Kot 6. snopič razprav Bogosl. Akad. je pravkar izšla razprava »Mistično telo Kristusovo« izpod peresa dr. Fr. Grivca. Dobi se v prodajalnici Kat. tisk. društva (Ničman) za ceno 4 Din.

Univ. prof. dr. Fr. Grivcu gre pri nas poleg drugih tudi za posebna zasluga, da je po svojem vztrajnem delu razgibal duhove s povdaranjem Cerkev kot mističnega telesa Kristusovega. Napram napačni konservativnosti mnogih posameznikov in struj pomeni pri nas to povdaranje napredek, radi katerega ne zaostajamo za drugim katoliškim naprednim svetom niti za korak, marveč, skušamo s to vodilno versko idejo našega časa druge katoličane celo prehiteti; to poslednje zlasti z ozirom na svoj ugodni naravni in providencialni položaj, v katerem se želimo približati vzhodnemu teološkemu pojmovanju. Mimo ideje o Cerkev kot mističnem telesu Kristusovem ne bi mogli iti danes nihče več. Kdor to vseeno stori bodisi iz komodnosti, ker mu ne prija študij tega globokega pojmovanja Cerkev, bodisi iz pogubnega prepričanja, da se je vsega, kar potrebuje za svoje času primerno pojmovanje in delovanje, naučil že zdavnaj v svojih starih dobrih šolah, tisti dokazuje, da prezira vedno živo cerkveno učenstvo in pa pomen stalno napredujoče teologije za pravilno versko pojmovanje, dušno-pastirsko delovanje in praktično življenje. Kdor pa je celo bolj ali manj protiven povdaranju tega globokega pojmovanja Cerkev, tisti se ne protivi samo n. pr. teologu, ki ga povdara, ampak Cerkev sami. Vse to dokazuje pričujoča razprava točno in nepobito. V njej je čitatelj opozorjen na različna dela, ki ga morejo privedi do popolne jasnosti. Potrebno je seveda tako dela vsakakor študirati.

Dr. J. T.

Glasba

Internacionalna tekma komponistov. — (Po »Morgenblattu« z dne 13. t. m.) — Komite za proslavo Schubertove stoletnice v Ameriki (Newyork) je razpisal več nagrad v skupnem znesku 20.000 dolarjev za simfonične originalne kompozicije v modernem duhu. Komite je pozval na tekmo komponiste skoraj vseh kulturnih držav, ki so razdeljene v 10 krajevnih skupin, od katerih prejme vsaka po tri nagrade. Jugoslavija je poleg Čehoslovaške, Ogrske in Rumunije dodeljena avstrijskemu pasu. Častni komite te skupine tvorijo dr. Seipel, avstr. prosvetni minister Schnut, dunajski župan Karel Seitz in poslanik Združenih držav ameriških. Društvo ljubiteljev glasbe na Dunaju je na prošnjo ameriškega komiteja sestavilo žirijo, ki jo sestavljajo vseuč. prof. dr. Guido Adler, ravnatelj državne opere Franz Schalk, dirigent drž. opere prof. Robert Heger in drugi. Rok za udeležbo pri tekmi je potokeel dne 31. maja t. l. Skupno je prejela žirija 83 del. Nagrade se bodo moge razdeliti že tekom tega meseca. Veliko nagrado v znesku 10.000 dolarjev pa bo podelila internacionalna žirija, ki jo tvorijo delegati iz vseh 10 skupin, in sicer na Dunaju dne 18. t. m. Za nagrado prihaja v poštev 30 del, nagrajenih v raznih skupinah. Deli nagrajeni z veliko in s l. avstr. nagrado, se bosta izvajali v zvezi z oficioelno Schubertovo slavnostjo na posebnem koncertu v novembu t. l. na Dunaju.

Nagrada za najdobjo Schubertovo »Gasteinske simfonije«. Schubert je po mnenju nekaterih njegovih najboljših poznavalcev, napisal l. 1825. simfonijo, ki je v literaturi nazvana po dovoljenem kraju, kjer je bila dovršena, kot »Gasteinska simfonija«. Sedaj je razpisal ameriški komite za proslavo Schubertove stoletnice nagrado 10.000 dolarjev, ki jo prejme oni, čigar najdobjo prizna Društvo ljubiteljev glasbe na Dunaju kot Schubertov rokopis.

Nova opera Richarda Straussa. Richard Strauss, ki je obhajal 11. t. m. 64. letnico svojega rojstva, pripravila novo opero, za katero bo preiskrbel tekst Hofmannsthal. Snov nove opere bo vselesno značaja.

Proglas za mirovno himno. Skupina francoskih glasbenikov in politikov je izdala proglas za kompozicijo mirovne himne.

Arhiv za glasbene rokopise. Pod pokroviteljstvom holandskega glasbenega mecena A. van Hoboken se je ustanovil na dunajski Nacionalni biblioteki poseben arhiv za zbirko fotografskih posnetkov najvažnejših glasbenih rokopisov. V arhiv, ki se bo priključil glasbeni zbirki na omejenih biblioteki, pridejo najprej le najpomembnejša klasična dela, kesneje pa tudi dela modernih komponistov.

Propaganda italijanskih pisateljev. Deset najodličnejših italijanskih pisateljev je ustanovilo v Rimu zvezo z imenom »Dieci«, katere namen je priboriti italijanskim pisateljem v življenju narodov večji ugled.

O zgodovini Italije Benedetta Croce, ki smo jo bili svoj čas tudi mi obširno omenili, je treba na vsak način dodati, da katoliški Cerkev ni prijazna. Croce nima razumevanja ne za Pija IX., ne za njegove naslednike in celo politični in socialni pomen Leona XIII. mu je neznan. (Vita e pensiero, aprilski zvezek, glasilo milanske katoliške univerze.)

K jubileju Tolstega. V radikalno-marksistični reviji »Na literaturnom postu«, ki izhaja v Moskvi, je izšel članek K jubileju Tolstega, s katerim posega uredništvo tega lista v preprič, ki se je v zadnjem času razveljavil okoli vprašanja dopustnosti Tolstojevih slavnosti v zvezi z nameravanim jubilejem Tolstega v Sovjetski Rusiji. Dejstvo, da hoče »v vodstvu kulturne revolucije stoječa stranka prirediti ljudsko slovesnost v počast Tolstega, tega nespravilnega, četudi nedoslednega bora proti kulturi, se zdi, da je mnoge zmedlo. Samo z zahtevu, po uporabi najstrožje marksistične kritike napraviti dediščino buržoazije proletariatu koristno, je Lenin pokazal izhod. In skar se tiče Tolstega, stoji pred nami ne samo literarno historična, temveč tudi neposredna literarno-kritična naloga; zakaj mi moramo celotna dela Tolstega vzeti v pretres in jih opremiti z odgovarjajočim uvodom in komentarjem... Mi se sicer ne odrekamo literarni dediščini Tolstega; toda jemljemo jo le »od tuc in do tuc... Mi potrebujemo takšen jubilej, pri katerem ne bo nauk Tolstega osvojili množice, marveč bodo naše množice mogle osvojiti Tolstega.«

Porotna zasedanja

MARIBORSKA POROTA.

Maribor, 13. junija 1928.

Na zatočni klopi sedita Jakob Červek in Jakob Dvoršak. Jakob Červek, rojen 21. aprila 1911 v Zgorzi Koleni (okraj Maribor levi breg), viničarski sin, se obtožuje, da je v noči 28. aprila 1928 v Zikarcih udaril v sovražnem namenu Karola Markoviča s kolom po glavi, radi česar je Karel umrl; Jakob Dvoršak pa se obtožuje, da je k temu dejanju namenoma pripomogel s tem, da je prijel Karla Markoviča za prsa in ga držal. S tem sta oba zakrivila hudodelstvo uboja.

Obtožnica pripoveduje,

da sta se obtožena z Mirkom Potočnikom napotila 29. aprila 1928 iz Zg. Korene v Zikarce h Karolu Fijačku, ker bi bil Jakob Dvoršak rad govoril z njegovo dekle Katarino Ornik. Pot pa je peljala mimo hiše staršev Mirka Potočnika in posestnika Karel Červek kot hlapec. Tedaj zaslišijo iz daljave ukanje in izjivanje neznanega pijanca, ki zasluži omenjena trojica v njem enega izmed napadalec in zasledovalcev, ki so bili istega dne v prepri preganji našo trojico iz vinotoča Konrada Renerja v Zg. Koreni. Pa se hočejo trije ptički sedaj maščevati. Brž se skrijejo v sadonosniku Tomaža Dvoršaka. Čim privriska neznanec v bližino skrivališča, skoči Jakob Dvoršak proti njemu in ga prime za prsa. Jakob Červek pa udari neznanca s takšno silo s kolom po glavi, da mu je počila lobanja na levi strani in žila na možganski opni. Neznanec je bil Karel Markovič, ki se je še privlekel v bližino hiše Franca Gornik, drugo jutro pa ga je našla Amalija Zaves mrtvega.

Porotno razpravo je vodil višji sodni svetnik Stergar. Votanta sta bila deželni sodni svetnik Lenart in okrajni glavar Mikeš. Zapisnikar pa Levstek. Državni pravdnik dr. Zorjan. Zagovornik obeh obtožencev je bil dr. Lipold. Porotniki so z ommi glasovi zanikali krivdo obeh obtožencev, vsled česar sta bila oproščena. Oprostila obsodba je učinkovala na obšinstvo precej senzacionalno.

Istotako se je zagovarjal danes pred porotniki Franc Znidaršič, rojen 5. septembra 1906 v Muretnicah (okraj Ptuj); obtožuje se: 1. da je v noči 27. decembra 1927 v Gajevcih sunil Ivana Znidaršiča zavratno s nekim knjičastim predmetom v levo stran prs, radi česar je Ivan Znidaršič umrl in da je izvršil ta zločin v namenu, usmrtiti ga; 2. da je 24. decembra 1927 nosil v Gajevcih samokres, ne da bi imel za to oblastno dovoljenje. S tem je zakrivil: 1. hudodelstvo zavratnega umora, kaznivno po §§ 134, 135/1 k. z. in 2. prestopke po čl. 1 in 4 zakona o pos. in noš. orožja.

Spori

Otvoritevna dirka Motokluba Ljubljana na novem dirkališču na vojaškem vežbališču, ki se je vršila v nedeljo, dne 10. t. m., je za razvoj motoklističnega sporta izredne važnosti. Poleg gosp. majorja Jakliča, ki je z jekleno energijo urednil od njega tako lepo zasnovani načrt dirkališča, je zasluga Motokluba, da je prva dirka tako lepo uspela. Proga, ki meri točno 1 km, je tehniško izredno izvedena brez znatnih hib, ki se sicer tako lahko pojavijo v izvedbi zavojev in stanje dirkališča je bilo ob najlepšem vremenu zelo zadovoljivo, ako se uvažuje, da je bilo dirkališče ravno kar dograjeno. Dokaz temu je, da je dosegel naš državni prvak G. Štrban iz Zagreba visoko povprečno brzino nekaj nad 86 km na uro. Zanimanje, ki so ga kazali sportni krogi za to prireditve, je bilo upravičeno in ni dvoma, da bodo Ljubljanci z isto vsemu posejali motosportne prireditve na tem dirkališču, kakor Zagrebčani enake prireditve na dirkališču v Černomeru. Nedvomno je, da imamo sedaj v Ljubljani najlepše motosportsko dirkališče naše države in da bodo prireditve na tem dirkališču imele vedno lepo število prijav s strani vozačev cele države.

Včerašnje poročilo »Slov. Naroda« je pripomnilo, da je bila organizacija slaba. To ne odgovarja dejstvu. Motoklub Ljubljana in njegovi funkcionarji so z vso požrtvovalnostjo vse pripravili, ker se je dalo predvidevati in doseči z omejenimi sredstvi, ki so klubu stala na razpolago. Uvaževati je treba, da dirkališča ni bilo moči ograditi, kar je silno oteževalo vzdrževanje reda osobito med posameznimi točkami programa. Gotove pomanjkljivosti so pri vsakem novem dirkališču neizogibne, osobito, ker se vedno najdejo neodgovorni elementi, ki se smatrajo za poklicane vtikati se v delokrog funkcionarjev očitati je, da so bili preveč obzirni napram nediscipliniranemu delu obšinstva, ki je imelo pri danih lokalnih razmerah preveč prilike kršiti predpisani red. Vsekako je zasluga Motokluba Ljubljana, da mu je uspelo organizirati tako obsežno prireditve z lepim sportskim uspehom, in to je vsega priznanja vredno.

Zveza Motoklubov kraljevine SHS, Ljubljana.

CELJSKA POROTA.

Celje, dne 13. junija 1928.

Včera popoldne sta stala pred celjskimi porotniki leta 1909. v St. Ilju pri Velenju rojeni in tja pristojni Alojzij Grebenšek, po poklicu pekovski pomočnik, ter leta 1907. na Polzeli rojeni in tja pristojni elektrotehnik Albert Jelen. Obtožena sta dolgo vrste hudodelstev tatvine in raznih prestopkov. Senatu predseduje dss. dr. Levičnik, državno pravdnikstvo zastopa dr. Juhard, obtožena Grebenška zagovarja odvetnik Erhartič, Jelena pa odvetnik dr. Kalan.

Dvanajst strani dolga obtožnica pripoveduje: Oba obtožena sta skrajno delomirna ntepuha, zakrknjena tatova in nevarna vlomilca. Njuna tatinska strast in brezobzirna drzovitost ne pozna nikakih zaprek, kar hitro se osvobodita sodnih zaporov. Kljub temu, da sta oba mlada, se poštenega dela izogibljeta. Skrivata se pred ljudskim obrazom ter se raje potikata po gozdovih, po osamljenih zidanih in kozoilih, kjer se preživljata z nakradnim plenom. Vrsto držnih tatvin in drugih kaznivih dejanj sta pričela z nasilnim pobegom iz zaporov celjskega okrožnega sodišča, kjer sta se nahajala radi tatinskega delovanja v lanskem poletju. Grebenšek je bil takrat obsojen na 4 mesece, Jelen pa na 6 mesecev in oba bi dosedela svojo kazen 6. februarja t. l. Kratko pred odsluženjem kazni pa sta oba obdolžena vdrla iz zaporov ter skupno pričela tatinski pohod po Savinjski in Mislinjski dolini. Tovariško sta izvršila 12 tatvin.

Zaslišanje obdolžencev in številnih prič je poteklo precej dramatično. Obdolžena sta priznala vse tatvine, ki so jima bile itak že po pričah in orožniških izvidih dokazane.

Senat je stavil porotnikom 12 vprašanj nanašajočih se na 12 v tovarišiji izvršenih tatvin, na tatvino, ki jo je Grebenšek izvršil sam pri Berložniku, na krajo iz navade, na nasilni pobeg iz zaporov, na polepanje ter na nedovoljeno posest strelnega orožja ter municije.

Porotniki so vsa vprašanja potrdili, nakar je senat obsodil Grebenška na 6 let težke ječe, Jelena pa na pet let težke ječe. Oba bosta vsake tri mesece imela post in trdo ležišče. Po odsluženju kazni bosta morala v prisilno delavnico v Staro Gradsko.

Radio

Četrtek, 14. junija.

Zagreb: 20. Prenos siml. koncerta iz Praga. — Breslau: 20.30 Vesel večer. — Praga: 20. Simfonični koncert. — Leipzig: 20.15 »Ingeborg«, komedija v 3 dej. (Götz). — Stuttgart: 20.15 Pestra glasba. — Bern: 20.30 in 21. Skladbe za čelo; 20.50 in 21.20 Orkestralna glasba. — Katowice: 20.15 Prenos koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 20.15 Koncert. — Rim: 21.15 »Zbogom mladost, opereta (Pietri) in »Acoua Chetac, opereta v 2 dej. — Langenberg: 20.05 Poročila iz amsterdamske olimpijade; 20.15 Pester večer. — Berlin: 21. Arije in uverture iz oper. Cherubini: »Vodonosec« — Puccini: »Tosca« — Massenet: »Hérodiade« — Mascagni: »Die Rantzau« — Auber: »Črni dominos« — Bizet: »Carmen« — Massenet: »Cid« — Daventry: 20.55 »Othello« (Verdi); 22.15 Koncert vojaške godbe. — Dunaj: 20.05 Recitacije iz Rosseggerjevih del; 21. Serenada s trga. — München: 20. Glasbene in prozaične redkosti.

Petek, 15. junija.

Zagreb: 20.35 Nabožna glasba. Bachove in Mozartove skladbe za alt solo in klavir. — Breslau: 20.30 Simfoničen koncert. Mozart: Simfonija A-dur — Ambrosius: Simfonija št. 3. — Praga: 19.15 Koncert godbe na pihala; 21.30 Koncert. Odlomki iz oper. — Leipzig: 20.15 »Ernanic, opera v 4 dej. (Verdi). — Stuttgart: 20.15 Predavanje in zgledi iz nemške proze in poezije zadnjih 100 let. — Bern: 20.30 Orkestralna in vokalna glasba. — Katowice: 20.15 Prenos koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 20.15 Zabaven večer. — Rim: 21.15 Instrumentalni in zborovski koncert. — Langenberg: 20.05 Poročila iz Amsterdamu; 20.15 Orkestralna glasba. — Berlin: 19.30 »Fidelio«, opera v 2 dej. (Beethoven). — Dunaj: 20.30 »Na mostu, igra (Pranger). — München: 20.40 Rich. Straussova glasba. — Milan: 20.35 Koncert.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Zahvala

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja in sožalja povodom nenadomestljive izgube naše srčnoljubljene soproge, mamice, hčerke, sestre, tete in svakinje, gospe

Franje Kavčičeve

se tem potom vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebej nas veže dolžnost, zahvaliti se prečast. gosp. šentjakobskemu župniku Janku Barletu za tolažilne obiske med boleznijo in ob smrti ter vsem gg. zdravnikom, ki so z veliko požrtvovalnostjo skušali rešiti življenje blagopokojne, vsem premnogim darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, dalje vsem p. t. zaslonnikom raznih oblasti, uradov, korporacij in društev, osobito odboru Zveze gosil. zadrug za Slovenijo in Gosil. zadrugi za Ljubljano in ne poztrovalnemu podpredsedniku g. Franu Krapežu in odborniku g. Ivanu Dachsu, vodstvu in gojencem gosil. strok. šole ter organizaciji gosil. in kavrn. uslužbenecv za izkazano nam sočutje in tolažilno pomoč v teh težkih dneh ter za nad vse čaščečo udeležbo pri pogrebu. Končno bodi izrečena zahvala gg. pevcem Napred. gospod. društvu za šentjakobski okraj za ganljivo žalno petje ter vsem prijateljem in znanecm, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 14. junija 1928.

Franjo Kavčič,
soproj — in ostali sorodniki.

Sveta življenje in vrvenje

Skrivnost Poljšakovega zdravljenja

Prerekanje med zdravniki in Poljšakom se razvija brezplodno naprej. Medtem pa se je storila že cela Poljšakova občina, ki ovija svojega oboževanca v naravnost legendarično gloriole, tako da si takoj predmet splošnega zaničevanja, če se sploh drzneš podvomiti o možnosti zdravljenja ali celo o zmožnosti g. Poljšaka. O popolnem zdravstvenem analfabetizmu te naše »prosvitljene« inteligence, vključno akademsko izobraženih absolventov raznih fakultet, ki nimajo niti pojma celo o normalnem poteku življenjskih procesov v zdravem telesu, kaj šele o tisočerihih odtenkih bolezenskih pojavov, o njihovih vzrokih in posledicah, je dobro povedal dr. V. Šporn. Ni pa povedal, da so ravno zdravniki krivi te duševne mizerije ker se niso potrudili vzgojiti ljudstvo k zdravju s primernimi predavanji. Drugi krivce je naivni časopisni reporter, ki ujame senzacijo, jo po svoje predela in servira željnim bralcem kot čisto resnico ter tako vpliva razkrajajoče na laiško publiko. N. pr.: Kača v dekliskem želodcu; Zločinska žleza; Rakov bacil odkrit itd.

Na vse te ugovore pa trdijo le-ti le eno: »Glejte uspehe!« In imajo prav, ker vidijo ozdravljene hoditi okrog, ker so morebiti sami ozdraveli. Zdravniki pa hočejo deloma utajiti, deloma zmanjšati in osmešiti vse to kot »ozdravljenjca«. In nimajo prav, ker je nedostojno za človeka, ki se prištevaja realni vedi, pobijati neznan pojav s stereotipnim: Ni mogoče, in napadati ter preganjati svoje kolege, ki so šli edino pravo pot, da so vspehe, kolikor jih je, odkrito priznali. Vzrok nerazumevanja je enostranska, skrajno materialistično-monistična vzgoja zdravnikov, ki popolnoma prezrejo glavni faktor svojega zdravljenja, namreč vpliv psihe na funkcionalne in tudi organske izpremembe v človeškem telesu. Morda tudi ne prezrejo, ker vsi uporabljajo v polni meri tudi to komponento zdravljenja. Pravim organske izpremembe, ker je to sijajno dokazal Coué in njegova šola. Dobro je znano dermatologom, da so vplivu sugestije posebno dostopne razne kožne izpremembe, n. pr. bradavice. Črno mazilo, ki ga uporablja g. Poljšak z vspehom pri raznih dermatozah, vsebuje poleg drugih snovi precejšnjo množino terpentinovnega olja. Na vpliv le-tega v dermatologiji opozarja farmakolog Robert Heinz v Jahreskurse für ärztliche Fortbildung, Augustheft 1919. Tako delujeta snov in sugestija v istem pravcu in se ojačujeta do vsaj začasnega ozdravljenja. In en sam dan zdravja je večje vrednosti za bolnika kot vse diagnoze in hipoteze. Primum medicis cura! Da velja ista metoda tudi za nebroj le funkcionalnih bolezni, ni treba dokazovati.

Drugo je vprašanje raka, kostne jetike in drugih notranjih organskih obolenj, ki jih baje tudi zdravi g. Poljšak s pridom. To je pa čisto druga zadeva. Trditi bacil raka brez vseh bakterioloških studij in poskusov kar na slepo, zdraviti raka na tej podlagi, pravzaprav brez podlage in hvaliti se s temi »uspehi«, je pač početje, ki se samo obsoja.

Gospod Poljšak vedno zatrjuje, da je prišel do svojih zdravil in do takozvanega »kompliciranega ključa svoje metode« na podlagi 20 letnega studija. G. Poljšak, pozivljam Vas, da dokažete, da ste se bavili s tem zdravljenjem ali s tozadevnim zasebnim študijem pred svetovno vojno, med njo in po vojni tista leta, ko ste učiteljevali v Grižah! Vprašam Vas, če poznate nekega gospoda Ko...ja, ki je izbojen medij in ste ga spravili v transo (spanju podobno stanje medijev) in vam je v tem stanju le-ta povedal kopico receptov za najrazličnejše bolezni? Vprašam Vas, v kateri knjigi in o kateri rastlini stoji zapisano, da so jo rabili stari Grki proti raku in jo rabijo še sedaj homeopati, in se vi sedaj hvalite, da so poznali vaše zdravilo že stari narodi? Da ne veste, koliko najrazličnejših bolezni so Grki prištevali k raku, vam ni mogoče šteti v zlo. Komu ste prinesli pred dvema leti siguren preparat zoper gliste? Povem vam, da tudi oficialna farmakognozija pozna razne Ranunculaceae, ki povzročijo sicer težka vnetja kože s sledečim gnojenjem, pač pa ne ve doslej, da je mogoče s takimi sredstvi poklicati bacile raka na površje telesa, kot vi duhove k spiritistični mizici...

Priznavam Vam, da ste se res bavili dolga leta z okultizmom in ste prirejali spiri-

tistične in hipnotistične seanse, in da ste se zadnja leta pečali tudi s tkzv. okultistično medicino. Vem, da vi ne varate, pač pa ste le sami varana žrtev nereelnega okultizma. Vem, da boste morda celo umrli v prepričanju, da ste mučenec svoje ideje. Vam kot ostalim Vašim pristašem kot tudi nasprotnikom pa priporočam v svrhu orientacije izborni psihološki čtivo: Gumpenberg, Der fünfte Prophet. Mogoče ozdravi to vas ali vsaj vaše pristaše.

Zdelo se mi je bridko potrebno opozoriti javnost na te temelje Poljšakove metode, ker vidim, da preti celo zdravnikom nevarnost, da se osmešijo z vedno bolj se nunožečimi pokloni temu rešitelju človeštva. Ponovno sem hotel priti v stik z g. Poljšakom, da vidim njegove slučaje in slišim njegovo razlago, a me je odklonil, češ da sem morda le prikrit emisar zdravniške zbornice. Videl sem pa vkljub temu njegove slučaje, tudi nevzpele, posebno tistega raka na dvanajstniku!

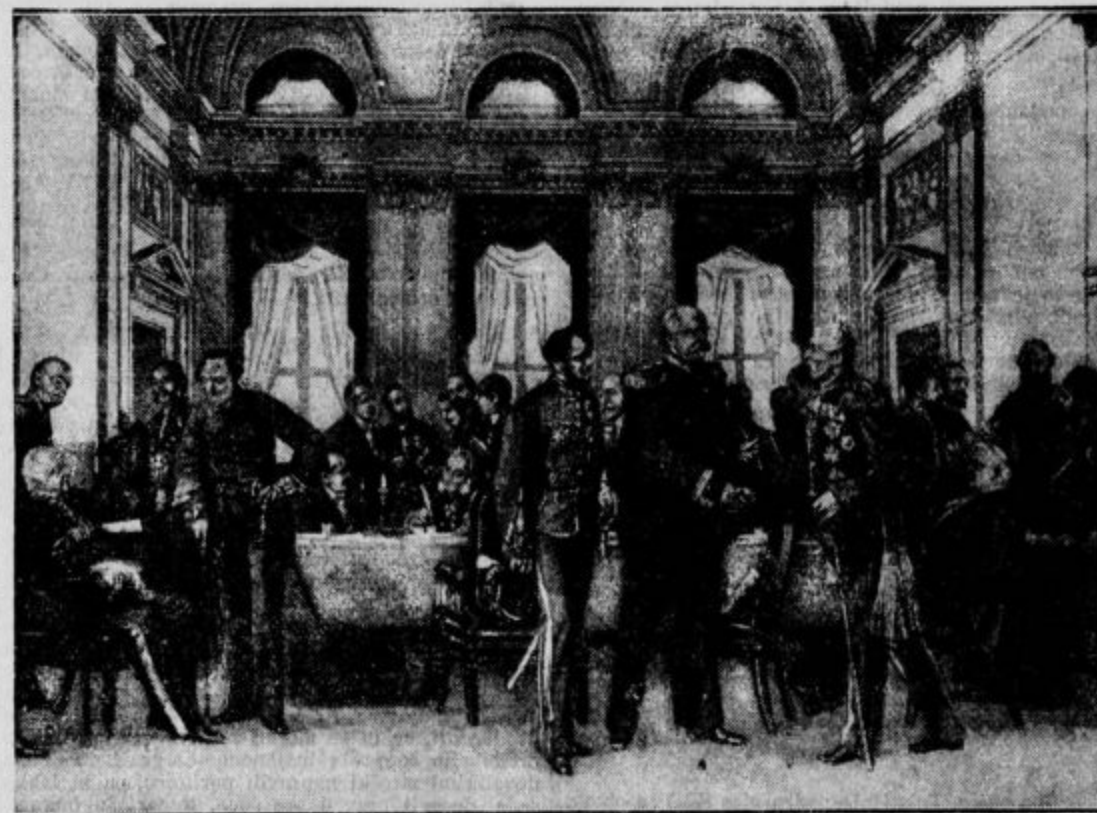
Ako g. Poljšak želi, da mu postrežem natančno s pričami in dokazi njegove metode, kakor sem jo zgoraj označil, sem mu vedno na razpolago, dasi imam dovolj vzroka biti prepričan, da se g. Poljšak ne bo oglasil.

Jan'jo Kač.

Tajnost Libijske puščave

Dopisnik dunajske Arbeiter Zeitung v Kairu poroča o orjaškem načrtu, po katerem naj postane Libijska puščava preskrbovalka električne sile za ves Egipt in obenem plodna zemlja:

Uradna poročila merstvenega oddelka v zvezi z zahtevo, da se nakaže za vrtanje v Libijski puščavi kredit v višini 30.000 funtov,

Kako je bilo pred 50 leti na berlinski konferenci pod predsedstvom Bismarcka.

so slednjič odkrila doslej skrbno varovano tajnost glede Libijske puščave. V tej puščavi se namreč nahaja pri El Ghattari, ki leži 210 km zapadno od Kaira, used, ki se razteza od tu pa približno do oaze Siwas. Used je dolg 30 km in 20 km širok. Ta used se bo porabil za elektrifikacijo Egipta in obenem za napajanje puščavskega ozemlja, tako da se bo izvršil v egiptovskem gospodarstvu popoln preobrat.

Odkrili so ta used na uprav romantičen način. Med svetovno vojno so opravljale angleške čete v dotlej nedostopnih delih puščave stražno službo na meji proti Senusijem in cirenajskim plemenom. Ravnatelj urada za puščavsko merstvo dr. Paul je naprosil nekega angleškega častnika, naj na svojih patrolnih pohodih izmeri puščavske predele. V ta namen mu je dal tudi potrebne instrumente.

Ko je dr. Paul kasneje pregledoval merske uspehe, je na svoje začudenje opazil, da izkazujejo merske ugotovitve neko mesto v puščavi, ki mora ležati najmanj 40 m pod morsko površino. Dr. Paul pa stvari izpočetka ni pripisoval posebne važnosti, ker je mislil, da častnik, nevajen merstva, ni pravilno rabil instrumentov, vsled česar so nastale napačne številke.

Vendar mu pa geološka vest ni dala pokoja in po vojni se je sam napravil na pot, držeč se pri tem smeri, ki jo je bil začrtal častnik. Ni bil malo presenečen, ko je dočkal, da used ne leži samo 40 m, marveč ponekod celo 60 m pod morsko površino. Nova raziskavanja l. 1925. so to dejstvo potrdila, toda šele l. 1927. je bilo mogoče začeti z deli v velikem obsegu. Saj je Libijska puščava vsled pomanjkanja vodnjakov za ekspedicije mnogo težje dostopna nego Arabska puščava. Na podlagi sistematičnih, ob najtežavnejših razmerah izvršenih merstvenih del so dočkali, da leži used pri El Ghattari na svojem najglobljem mestu 134 m pod morsko površino ter je to najgloblji used v Afriki.

Na podlagi teh ugotovitev sta potem dr. Paul in Hussein-Sirry bej, rav-

natelj egiptovskega merstvenega oddelka, postavila velik delovni načrt. Oba strokovnjaka zastopata misel, ki jo je načelno odobrila že tudi egiptovska vlada, da se used Libijske puščave po pokritem kanalu zveže s Sredozemskim morjem in spelje voda v dveh 12 m visokih rokavih do roba useda. Tu se zgradi rezervoar, s pomočjo katerega se bo urejal vodni tok. Ob robu jezera, ki bo nastal z rednim dotokom vode, se zgradi v globini 48 m pod morsko površino turbinska naprava, ki jo bo gonil padec 36 m. Za odtok vode ne bo treba nobenih tehničnih naprav, ker voda izhlapeva. Obseg izhlapevanja je proračunan na štiri milijone kubičnih metrov dnevno. Zato se bo morala vsak dan dovajati enaka množina vode, to je štiri milijone kubičnih metrov.

Padec štiri milijone kubičnih metrov vode za 36 metrov bo mogel proizvajati 300.000 konjskih sil, ki se dajo po previdnih računih izpremeniti v 170.000 kilowattov električne sile. S tem bi bila pokrita celokupna potreščina Egipta na elektriki, ki znaša tačas 70.000 kilowattov, najmanj do l. 2030. Vprašanje belega premoga, ki je za Egipt tako pereče, bi bilo na ta način brez ostanka rešeno. Sila, ki bi se proizvajala v El Ghattari, bi se mogla uporabiti za elektrifikacijo železnic, industrijo, razsvetljavo Kaira, Aleksandrije in drugih egiptovskih mest ter za trajno namakanje Bararija, ozemlja v severnem delu Nila, ki meri dva milijona fedanov.

Poleg teh neposrednih koristi, bi pa umetno puščavsko jezero povzročilo veljavne izpremembe v zračnih razmerah puščavskega pasu in najbrže celega Egipta. Izpuhtevanje tako znatnih vodnih množin bi imelo za posledico dež, ki bi omogočil obdelovanje velikih delov puščavskega ozemlja v kmetijske namene. Ker obsega Libijska puščava 70 odstotkov vse površine Egipta, bi se gospodarska sposobnost dežele znatno

Dr. Dovifat, prvi profesor samostojne častnikarske fakultete v Berlinu, ki se je te dni ustanovila.

mu zdravniki vbrizgali v srce adrenalin, nakaj je navidezni mrtvec zopet oživel in živi še danes.

Še več podobnih slučajev je znanih glede navidezne smrti pri osebah, ki jih je »ubil« električni tok. Tako je prišel 10. febr. 1927 22 letni James Linker v Jersey-City-ju v stik z električnim tokom 11.000 voltov. Zdravniki so izjavili, da je mrtev. Tovariši v tovarni so pa kljub temu nadaljevali Schäferjevo dihalno metodo in po osemurnem naporu so Linterja oživili. — Dne 7. jul. 1926. je Neuforda Williamsa iz Plainfielda ubil visoko napeti kratki stik. Po večurnih prizadevanjih s pulmotorjem je Williams začel zopet dihati. — Petnajstkrat močnejši tok nego se uporablja na električnem stolu, to je 33.000 voltov, je dne 1. sept. 1927 ubil v Timblinu v Pennsylvaniji nekega Raymond Smitha. Toda tudi njega se je čez par ur posrečilo oživeti, vendar brez adrenalina. Zdravniki so bili mnenja, da bi ga bili z adrenalinom sploh rešili; tako pa je kmalu nato umrl.

V vseh teh slučajih električni tok pone srečencev ni ubil, marveč povzročil le mrtvičnemu krču podobno stanje. Nekateri znanstveniki so sploh mnenja, da električni tok ohromi le delavnost organov. Ako usmrčenec na električnem stolu ne bi pri raztelesenju raztrgali živcev, možganov in drugih za življenje važnih organov, bi ti usmrčenci dejansko umrli šele potem, ko bi električni mrtvični krč prenehal in bi nastopilo razkrajanje.

Lindbergh pod policijskim nadzorstvom

Slava more postati človeku veliko breme. To izkuša Charles Lindbergh, ki je prvi preletel Atlantski ocean. Ko se je bil vrnil v Ameriko, so ga toliko slavili in častili, da mu je bilo že vsega dovolj in preveč. Toda če je mislil, da ima pravico vrniti se med navadne smrtnike in živeti kot vsak drug zasebnik, se je zelo zmotil.

Pred kratkim je prišel Lindbergh v Amarillo. Komaj se je to zvedelo v mestu, so drli ljudje pred njegov hotel in hoteli z njim govoriti ter mu stisniti roko. Lindbergh pa je bil utrujen in slabe volje ter je velel ljudem povedati, da bi rad počival in da ne more nikogar sprejeti. To so mu Amarilčani strašno zamerili. Krajevni list »Amarillo Globe« ga je naslednji dan hudo napadel in mu očital, da se je od slave prevzel in v svojem napuhu ne ve več, kaj se spodobi. To je jezo prebivalstva še bolj razpihalo in Lindbergh je dobil toliko grozilnih pisem in telegramov, da je morala nastopiti policija in preprečiti dejanske napade na Lindbergha.

Bernard Shaw kot angleška vest

Znameniti pisatelj Bernard Shaw, ki kakor vest preganja vse krivice in nedostatke angleškega življenja, zopet dviga svoj glas. Topot se poteguje za dva morilca.

Lani je bil v Londonu umorjen policaj Gutteridge. Preiskava se je silno vlekla; slednjič so pa kot krivca osumili dva znana vlomilca in ju zaprli. Sedaj je vtaknil v stvar izdajatelj poljudnega lista »The News of the World« in zaradi senzacije razpisal 2000 funtov nagrade tistemu, ki bi proti zaprtima Browne-u in Kenedy-ju doprinesel odločilne dokaze, da bi bila na njihovi podlagi obsojena. Dejansko se je nato javil neki bivši kaznjeneec, ki mu je bil Browne pripovedoval o umoru. Izpovedbe te priče so bile tako obtežilne, da sta bila oba navedena obtoženca obsojena na vislice. Priča si pa hoče z nagrado v Sheffieldu ustanoviti lastno mesnico. Shaw sedaj protestira proti korupciji, ki jo je zagrešil lastnik gori navedenega lista in zahteva, da se postopanje obnovi in slučaj obravnava brez ozira na izpovedbe nagrajene priče. Sme se, pravi Shaw, razpisati nagrada, da se kak zločin spravi pred sodnika, ne pa zato, da se doseže obsodba ali oprostitev.

★

Zdravnik: »Ali ste se ravnali po mojem naročilu, da morate biti jako zmerni v jedi in kolikor mogoče ostati na domu?« — Pacient: »Saj mi ni drugega kazalo, ko sem prejel vaš zadnji...

Ahmed beg Zogu, ki ga hoče Mussolini za albankega kralja.